tis quomodo appellentur Roma et Romani imperatores, XXI, 306, 2; 314, 1, 2 : *Et in fronte ejus* (mulieris) *nomen scriptum : Mysterium : Babylon magna, mater fornicationum, et abominationum terræ.*

MYSTICA SCIENTIA ET THEOLOGIA. Mystica scientia et doctrina quæ sit, IX, 209, 1, 2. Mystica theologia qualis, *Job*, 112, 2. Mystici theologi a Deo erudiuntur, 673, 2.

MYTHOLOGI, MYTHOLOGIA. Mythologi sunt apologorum scriptores, IX, 554, 2; 555, 1. Mythologia quam sit antiqua, 385, 2.

N

N et L, quia labiales, sæpe inter se commutantur, et N sæpe liquescit in L, VIII, 161, 1 ; XI, 562, 2; XV, 359, 2.

NAAMAN. Naaman leprosus a Deo humiliatur, IV, 25, 2. Famulorum suorum pater erat, *ibid.* Ad Deum convertitur per sanctitatem Elisei, 26, 2. Ab idololatria excusatur, et a scandalo, 27, 1, 2. Fit fidelis, non Judæus, et salvatur extra judaismum, IV, 281 ; XVIII, 62, 1.

NAAS. Naas misericordiam fecit cum David fugitivo, III, 472, 1, 2. Fuit typus diaboli et in quo, XIV, 382, 1 ; XX, 396, 2.

NABATHÆI. Nabathæi ignavos oderant, XXI, 83, 1.

NABO. Nabo erat nomen idoli Chaldæorum, IV, 318, 1. Nabo Deus Babyloniorum unde dictus, XI, 562, 2 ; XII, 298, 1. Videtur idem esse quod Merodach, *ibid.* Nabo urbs etiam Moab in tribu Ruben, unde Nabuthæi, IV, 459, 1 ; XII, 298, 1.

NABONASSAR. Nabonassar pater Mardokempadis, XI, 485, 1. Nabonassar quando in Babylone regnare cœperit, XII, 476, 1. Idem est qui Baladan, *ibid.* Constituit æram Babylonicam, *ibid.* et 2.

NABONITUS. Nabonitus an fuerit Darius Medus ex sententia Scaligeri, XIII, 76, 1.

NABOPOLASSAR. Nabopolassar nomen unde componatur, XIII, 17, 2. Ab anno primo Nabopolassar publica auctoritate constituta est æra Babyloniorum, XII, 475, 2 Quot annis regnarit, *ibid.* Fuit is pater Nabuchodonosoris, *ibid.* Vocatus est et Nabulassar, 476, 1. Ipse evertit Niniven, et transtulit in Babylonem Assyriorum monarchiam, *ibid.* et 2.

NABOTH. Naboth fuit vir probus, III, 666, 1, 2. Typus fuit Christi, *ibid.* Lapidatur et ejus filii occiduntur, 667, 1.

NABUCHODONOSOR. I. NABUCHODONOSORIS NOMEN, ET QUI EO NOMINE APPELLATI SUNT. — Nabuchodonosor nomen est babylonium et chaldæum, IV, 314, 2. Et commune fuit regibus Chaldæorum, 317, 2. Quid significat hebraice, 318, 1. Nabuchodonosoris nomen compositum ex tribus, XIII, 17, 2. Nabuchodonosores fuere duo, pater et filius, sive Senior, et Junior aut Magnus, XII, 205, 1.

II. NABUCHODONOSOR SENIOR. Nabuchodonosor Senior, alio nomine dictus Nabonassar vel Nabopolassar, an everterit Niniven : fuit pater Nabuchodonosoris Magni qui evertit Jerusalem, XIV, 173, 2 ; 174, 2. Reipsa evertit Niniven, XII, 12, 2. Auctor fuit monarchiæ Babyloniæ translatæ ab Assyriis, 476, 2 (In *Commentariis in Nahum*, XIV, 174, 2, Cornelius asserit e contra Niniven excisam esse post Jerusalem excidium a Nabuchodonosore juniore. Ob hanc contradictionem, aliqua laborant obscuritate quædam Nabuchodonosori vel Seniori, vel Juniori, ab eodem auctore assignata.)

Nabuchodonosor qui misit Holofernem quis, IV, 314, 2; 317, 1, 2. Videtur gente et origine fuisse Babylonius, 318, 1. Vocatur Assyrius, ut distinguatur ab altero, *ibid.* Vincit Arphaxad et victoria tumet, *ibid.*, 2. Non fuit Xerxes, *ibid.*, 1. Ejus mandata Holoferni data, 320, 1, 2. Quantus fuerit ejus terror, 323, 1. Deo ac divinitati bellum indicit, ipseque vult haberi et coli ut Deus, 322, 2. Sed falso, 326, 2. Voluit solus ut Deus coli, 322, 2.

III. NABUCHODONOSOR JUNIOR DICTUS MAGNUS.— 1° Nabuchodonosor Magnus ille Chaldæorum quando se fecerit monarcham, IV, 311, 2. Non est hic qui misit Holofernem cum exercitu, 314, 1. Quo sensu dicatur Babyloniam condidisse, 317, 1. Quomodo dicatur Assur, cum esset Chaldæus, XI, 616, 2. Chronologia vitæ Nabuchodonosoris, XII, 717, 2; XIII, 17, 2.

2° Nabuchodonosor Junior primo Niniven, deinde Syriam et Judæam occupavit, XII, 20, 1. Ejus cum Pharaone rege Ægypti bellum describitur, 176, 2. Ægyptiis profligatis Jerusalem cepit et succendit, 627, 2. Quando primo, quando secundo obsederit Jerusalem, 247, 1. Quatuor ejus expeditiones in Judæam significantur per erucas, locustas, bruchos, rubiginem, XIII, 483, 1, 2. Tres tantum ipse expeditiones in Judæam fecit: *primo*, anno regni sui tertio invasit eam ; sed paucos, puta Danielem cum sociis, abduxit ; *secundo*, anno regni sui octavo rediit et Joakim regem occidit, filiumque ejus Joachin sive Jechoniam cum multis aliis captivos in Babylonem abduxit ; *tertio*, anno regni sui decimo octavo, Jerusalem cepit et evertit, Sedeciam regem exoculavit, filios ejus aliosque principes occidit, cæteros omnes in Babyloniam transtulit, XIV, 219, 1. Ejus omen per sagittas

quale sit, XII, 656, 2. Quoto anno Joakim venerit in Jerusalem, XIII, 1, 2. Ter cepit et vastavit eam, 9, 1. Vasa templi quænam Babylonem transtulerit cum Sedecia, XII, 205, 2. Ad eum Epiphaniæ agentem ductus est Sedecias rex, 270, 1. Quomodo eum infidelitatis arguerit et castigarit, *ibid.*

3° Nabuchodonosor Magnus cum suo exercitu ollæ succensæ comparatur, XII, 10, 1. Dictus est leo ob ferociam, lupus ob avaritiam et voracitatem, et pardus ob dexteritatem et celeritatem, 53, 1, 2 ; 312, 1. Recte vocatur lupus vespertinus et nocturnus, 53, 2. Cur dicatur leo et leæna, XIII, 86, 2. et seq. Per aquilam repræsentatur, XII, 625, 1, 2. Ejus exercitus mystice sunt pennæ aquilæ, *ibid.* Cur alas aquilæ et evulsas quidem habere dicatur, XIII, 86, 2. Assimilatur leoni, VI, 466, 1, 2 ; XIV, 85, 1. Ejus insatiabilis rapacitas, XIV, 218, 2. Fuit latro, id est prædo, XII, 153, 1. Fuit Dei miles quasi mercede conductus ad ejus vindictam peragendam, *ibid.* Non ex se, sed Dei jussu Judæos invasit, XI, 76, 1. Dictus est sator et messor, cur, XII, 319, 2. Est piscator Dei, XIV, 214, 1. Ejus exercitus vocatur hamus, sagena, rete, 219, 1. Piscatori cur comparatur, 219, 2 ; 220, 1. Item ebrio, 228, 1. Austro comparatur, XII, 700, 2. Ulciscens pauperum oppressionem an fuit typus Christi, XIV, 225, 1. Comparatur inferno et morti, 228, 1. Minister fuit et typus diaboli, 211, 1. Qua in re Antichristi fuerit typus, 422, 2. Nabuchodonosor et Nabuzardan denotantur per duas mulieres impietatem in Babylonem abripientes, 421, 2. Nabuchodonosor an designetur per currum Dei, XII, 498, 1.

4° Nabuchodonosor post captam Jerusalem invasit Ammon, Moab, Edom, Tyrum, XIII, 547, 2. Ejus victoriæ, XIV, 174, 2. Dei instinctu videtur Tyrum invasisse bello justo, XII, 718, 1. Tredecim annis Tyrum obsedit, XIII, 544, 1. Ægyptum occupaturus prædicitur, XII, 281, 2; 292, 2. Quando Ægyptum vastaverit, XI, 310, 1; XIII, 17, 1. Anno regni sui non vigesimo quinto sed trigesimo quinto, expugnasse Ægyptum probatur, XII, 717, 1, 2. Quando Cœlesyriam vastarit, 296, 2. Idumæam quomodo subegerit, 311, 2. Quo anno Persas subegerit non constat, 314, 1, 2. Quando subegerit Æthiopes, XIV, 292, 2. Vastavit etiam Arabiam, XI, 334, 2. Moabitas vastavit, et quando, 297, 1 ; 304, 1.

5° Nabuchodonosoris regni amplitudo et diuturnitas, XII, 625, 1, 2. Dictus est rex regum : ejus fortitudo et rerum gestarum magnitudo, 688, 2. Quo anno regni viderit somnium de statua, XIII, 17, 1. An juste ariolis mortem intentarit, nisi veritatem sui somnii exponerent, 18, 2. Ejus et Babyloniorum gloria et felicitas, 22, 2. Danielem cur et quomodo adorarit, 33, 2. Quo anno regni statuam auream erigi jusserit, 38, 1. Ejus inconstans et volubile ingenium, *ibid.* Cur statuam auream erigi jusserit, *ibid.* Maluit adorari in statua ut Deus, IV, 372, 2. Est exemplum regis impii, *Job*, 342, 2. Non videtur plane prodigio trium puerorum ad Deum conversus, sed tantum vetuit ne quis eum blasphemaret, 52, 2. Quo anno regni sui viderit visionem de arbore magna, 54, 2 ; 55, 1.

6° Quo anno regni Nabuchodonosor mutatus sit in bestiam, XIII, 55, 1. Cur Danielem vocet collegam suum, *ibid.* Nabuchodonosor ob extollentiam a Deo est punitus, IX, 174, 1 ; 188, 2. Ob superbiam in belluam mutatus est, XIV, 211, 2. Cum primum in amentiam versus est, a suis est vinculis astrictus et inclusus, sed monitu Danielis solutus et dimissus vivit in silvas, XIII, 57, 1, 2. Historia hæc non fuit parabolica, sed vere contigit, *ibid.* An vere Nabuchodonosor in belluam sit mutatus, 57, 2 et seq. Factus est velut uri vel bisontis, *ibid.* An per melancholiam, 58, 2. Tamen mansit vere homo, 59, 1. Mutatus in bestiam fuit, quia hoc ipse imaginabatur, quia complexio ejus fuit efferata, quia fuit amens, *ibid.* Quia habitu erat ferino, reptabat ut fera, cum feris herbas comedebat, mugiebat ut bos, *ibid.* et 2. An habuerit cornua, *ibid.* Ejus mutationis vix meminere Gentiles, *ibid.* An per eleemosynam dilata sit ad annum Dei contra eum sententia, 62, 2. Eo ejecto, quinam regnum ejus administrarint, 63, 1. Quomodo capilli ejus in similitudinem aquilarum excreverint et cur, 63, 2. Apte habuit pilos aquilæ, et ungues avium rapacium, 64, 1. Ejus fastus, Dei oblivio et contemptus, 62, 2. Septem annos integros cum bestiis vixit, 64, 2. Postea ad se rediens videtur conversus et salvatus, etsi auctor de ejus conversione et salute dubitet, *ibid.* Cur Nabuchodonosoris Deus misertus sit, non Pharaonis, XVIII, 169, 2.

NABUZARDAN. Nabuzardan an dicatur lupus, XII, 52, 2. Jeremiæ munera dedit et libertatem, 127, 2. Qua dignitate apud Nabuchodonosorem fungeretur, 270, 2.

NÆNIA. Næniam et lamentum etiam significat parabola, XIV, 82, 1.

NÆVIUS. Nævius poeta, coævus Judæ, Jonathæ et Simoni Machabæis, IV, 405, 1.

NAHAR. *Nahar* hebraice tam lumen quam flumen significat, XVI, 461, 1, 2.

NAHUM. Nahum nomen quid sonet hebraice, XIV, 155, 2. Ex Elcese viculo Galilææ ortus fuit, 158, 2. Quando floruerit, XI, 58, 1. Quo tempore prophetarit, XIII, 255, 2; XIV, 198, 1. Post Jonam quot annis, 154, 2. Quid tractet, XI, 59, 2 ; XIII, 255, 2. Qua occasione contra Niniven prophetet, XIV, 154, 1. Quando ejus prophetia completa, 154, 2 Ejus ostenta quæ prodantur, 155, 1. Misit prophetiam suam ad Ninivitas per epistolam, 158, 1. Vocat prophetiam suam *onus* et *visionem*, cur 157, 1, 2; 158, 1. Ejus prophetia contra Niniven comparatur pluviæ serotinæ, et prophetia Jonæ pluviæ matutinæ, 158, 2. Ejus ænigmata, XIV, 267, 1. Ejus adagia, 272, 1, 2.

NAIM. Naim civitas ubi sita, et unde sic dicta, XVI, 118, 1.

NAIRES. Naires Calecutani quam sint arrogantes, VI, 439, 2.

NANEA. Nanea dea Gentilium quæ, IV, 499, 1.

NANTINUS. Nantinus comes Engolismensis misere mortuus est, II, 322, 1.

NAPEÆ. Napeæ florum deæ unde dictæ sint, XII, 546, 1.

NAPHAT. *Naphat* est regio, provincia, IV, 502, 1.

NAPHTA. Naphta est genus bitumini liquidi, et ignis pabulum, IV, 502, 2; XIII, 43, 2.

NARCISSUS flos. Narcissus flos torporis est symbolum, VI, 22, 2.

NARCISSUS. Narcissi domus Romæ cur a Paulo salutata, XVIII, 243, 1.

NARCISSUS episcopus Hierosolymæ. Narcissi episcopi Hierosolymitani falsi accusatores quas pœnas dederint, II, 468, 1.

NARDUS. 1° Nardus pistica quæ sit, XVI, 503, 2 et seqq. Describitur, habet spicas et folia et, ejus spicæ et folia unguentum dant, VII, 524, 1; XV, 713, 1; XVI, 503, 2 et seq. Amara est et odora, VII, 524, 1. Ex ea unguentum odoratissimum fiebat, XV, 545, 1. Calefacit, exsiccat, viret perpetuo, VII, 524, 2. Herba humilis est et despecta, *ibid.*

2° Nardus est Christus, VII, 525, 2. Est humilitas Mariæ, *ibid.* Ejus symbola, VIII, 80, 1. Symbolum est humilitatis, fidei, pœnitentiæ, orationis, virtutum omnium, VII, 524, 1, 2 et seq.

NARES. Nares latæ et arctæ longanimitatem vel iracundiam denotant, VI, 11, 2; 273, 1; XIV, 159, 2. In naribus maxime ira se prodit, XIX, 307, 2. Nares latas habentes, tarde irascuntur, et cito placantur, XIII, 496, 1. Narium longitudo signum est sapientiæ, VI, 13, 1. Signum sunt lenitatis, vel excandescentiæ, V, 422, 2 (*Vide* NASUS).

NARRATIO. Narratio Dei quæ vocetur, IX, 217, 1. Narratio iterata, dum per varia corda et ora transit, suam formam et speciem mutat, 531, 2; 532, 1. Narratio importuna gravis est audienti, 581, 1, 2. Narrationes senum non sunt despiciendæ, 268, 1, 2.

Narratio S. Lucæ de Angelis Magdalenæ et mulieribus apparentibus, an alia sit a narratione S. Matthæi, XV, 649, 1; 652, 1.

NARSES. Narses erat eunuchus imperatoris Justiniani, et dux victoriis celebris, XII, 9, 2. Ejus pietas, II, 470, 1. Narses beatæ Virginis mire fuit studiosus, V, 213, 2. Unde hæc insignes ei de Gothis victorias dedit, II, 263, 1; V, 217, 2. Contumeliam imperatricis per gravem Romani imperii cladem vindicavit, VI, 496, 2. Ab æmulis accusatus, et contumeliose ab imperatrice habitus, Longobardos in Italiam evocavit; sed hæc historia fide caret, XXI, 231, 329, 2.

NASIM. *Nasim*, id est *oblivio*, cur vocetur hebraice femina, XXI, 244, 1.

NASTURTIUM. Nasturtium unde dicatur, est symbolum divitis pauperes emungentis, IX, 388, 1.

NASUS, NASUTUS. Nasorum et nasutorum physiognomia, VIII, 180, 1. Nasi officia, *ibid.* Nasus magnus index magni judicii et animi, 179, 2. Nasus indicat animi passiones, IX, 541, 2; 542, 1. Nasus pro iracundia. *Psalm.* I, 100, 2. Nasus index iræ et irrisionis. XIII, 238, 2. Nasutus dicitur qui alios irridet, 239, 1. Nasus est dicatus subdolæ irrisioni, V, 52, 2, et seq. Nasus providentiam significat, VIII. 180, 2. Est discretio, 181, 1.

Nasus sponsæ in *Cantico* qua ratione turri comparetur, VIII, 179, 1, 2. Nasi et turris comparatio, *ibid.*, 2.

Naso suspendere quid sit, XIII, 238, 2. Nasum nimis emungens, elicit sanguinem, quid, VI, 474, 2; 475, 1 (*Vide* NARES).

NATALIA (S.). S. Natalia Adrianum conjugem vocabat dominum, IX, 642, 1. Non modo eum ad fidem, sed et ad martyrium obeundum provexit, XVIII, 306, 2 et seq.; XIX, 205, 1.

NATALIS dies. Natali die amicos læsos inaurium donatione placabant amici offendentes, VI, 268, 1.

De natali Messiæ inquirere Judæi neglexerunt, variis alioqui signis ejus visis, de solo natalis loco dubitantes, XVI, 428, 1. Natalem Christi quam devote celebrare nos oporteat, XX, 512, 1, 2.

Natalem unius Joannis Baptistæ celebrat Ecclesia, XVI, 43, 2. Hic et natalis Christi in diverso contingens solstitio, quid symbolice innuat, 350, 1. Natalis martyrum quis dicatur, XX, 373, 2.

NATATILIS. Natatiles aves pedes habent continuos, cur, I, 523, 1.

NATHAN propheta. Nathan propheta est alius a Jonatha, III, 523, 1. Nathan a Deo pro insigni dono Davidi datus, X, 482, 1, 2. Datus ei ad prophetandum et monendum, *ibid.* et seq. Ejus sinceritas et integritas, *ibid.*, 2. Fuit Davidi perfamiliaris et assiduus, *ibid.* Fuit ita amatus a Davide ut filium suum ejus nomine vocarit, III, 481, 1. Nathan fabricam templi ex seipso, Deo non consulto prædicens, erravit, III, 462, 1; XIII, 250, 2.

NATHAN, filius Davidis. Nathan filius David ex Bersabee, alius est a Nathan propheta, XVI, 98, 1. Nathan fuit verus et naturalis Salomonis frater, V, 106, 2. Nathan quidam fuit e majoribus Christi, XIV, 513, 2. Ex eo descendit beata Virgo per matrem, XVI, 96, 1, 2.

NATHANAEL. Nathanael erat a Cana Galilææ: quomodo sit a Philippo ad Christum adductus, XVI, 322, 1. Quis fuerit: est verisimile fuisse S. Bartholomæum, *ibid.* Erat legis studiosus, non doctor, *ibid.*, 2. Audito Philippo, ad Jesum cum eo venit, eumque agnovit esse Christum, 323, 1, 2. Ubi requiescat: nominis ejus etymon, 322, 2.

NATHINÆI. Nathinæi, templi servi, qui et quales fuerint, IV, 210, 1.

NATIO. Natio sumitur pro generatione et successione hominum, IX, 102, 1. Natio a gentilibus

etiam habita ut dea, 102, 2. Natio sapientum qui vocentur, 113, 1. Nationem nationi princeps non præferat, III, 517, 1, 2.

Nationes barbaræ desertæ cur dicantur, *Psalm.* I, 165, 2. Nationes bellicosæ sunt bibaces, VI, 44, 2. Nationes omnes semper sacerdotes habuere et sacrificia, XIX, 393, 1. Nationes diversissimæ quomodo in unam Ecclesiam conveniant, XVIII, 631, 2; XIX, 105, 2.

NATIVITAS. Nativitas Christi in quotum mundi annum inciderit, XXI, 355, 1. Nativitas Christi e Virgine fuit mirabilis, X, 233, 2. Nativitatem duplicem, imo triplicem Christus habet, XIV, 116, 2; XVI, 62, 2 (*Vide* JESUS CHRISTUS).

Nativitas hominis duplex, carnalis et spiritualis, XVI, 339, 1, 2.

NATURA. I. NATURA DEI.—Naturam divinam essentialiter habet solus Deus, personaliter solus Christus, accidentaliter justi, XX, 410, 2 et seq. Naturæ divinæ obscuritatem immensam Ægyptii significabant per tenebras, I, 604, 1, 2 (*Vide* DEUS). Naturam et personam philosophi non distinguebant, IX, 488, 2.

II. NATURA DIVINA ET HUMANA IN CHRISTO. — Naturæ duæ in Christo fuere impermixtæ, XVI, 306, 1. Natura divina et humana Christi ab Apostolo probatur, XIX, 23, 2. Natura Christo et nobis est communis, 373, 1. Christi natura humana ortum habuit in Bethleem, divina fuit ab æterno, XVI, 423, 2; 428, 1. At divina rebus omnibus creatis est major, 479, 1. Naturæ humanæ vitia non assumpsit Christus, XIX, 376, 3 (*Vide* JESUS CHRISTUS).

III. NATURA RERUM *pro principio omnium creatore sumpta.* Natura rerum codex S. Antonii, *Job*, 134, 1; 283, 2. Natura est organum divinitatis, X, 272, 1. Tria naturæ summe mirabilia, 409, 1. Natura opus suum sensim perficit, VI, 401, 1. Ejus vis in minimis se exerit, 460, 1. Natura generat omnes pauperes et nudos, XI, 157, 2. Natura est perfectior arte, XV, 201, 2. Ejus viribus non fiet resurrectio, XVIII, 409, 2.

IV. NATURA HUMANA. — 1° *Natura humana in genere.* Natura humana communis est, eademque in singulis individuis, X, 168, 1. Natura omnes pares sumus, dives æque ac pauper, VI, 134, 2; 136, 1. Natura humana quasi vinculum omnium xistit, et cum omnibus deliciatur, XIV, 243, 2. Natura humana non vilis apud Deum, *Psalm.* I, 469, 1. Natura humana est objectum amoris naturalis, IX, 373, 1, 2. Ejus dotes sunt velut folia, 425, 2. Natura hominum varietate gaudet, IV, 567, 2. Natura eadem manet in damnatis, XVI, 999, 9.

2° *Natura pro instinctu generali hominum sumpta.* Natura paucis est contenta, VI, 358, 2; X, 79, 2. Necessaria postulat et non delicata, VI, 458, 2. Contra naturam operantur, qui opes coacervant et diligunt, X, 116, 2. Naturam suam quisque examinet in statu, officio et occupatione deligendis, V, 411, 1. Ipsa est ut dux sequenda, VI, 307, 1, 2. Natura fervida ad magna se extollit, XVIII, 2 1; 521, 2.

3° *Naturæ humanæ per peccatum lapsæ status.* Naturæ humanæ per peccatum corruptio, XVIII, 71, 2. Naturæ corruptæ mala, *Psalm.* I, 79, 1, 2 et seqq. Ex natura humana corrupta pullulant quatuor hominum propensiones ad malum, XVIII, 63, 2. Naturæ vulnera quatuor et eorum contraria, *Psalm.* II, 233, 2. Natura humana peccato Adæ collapsa vocatur tabernaculum David, XIII, 643, 2. Naturæ humanæ in peccato jacentis profunditas mystice per lacum repræsentatur, e quo Christus vinctos eduxit, XIV, 461, 2 (*Vide* PECCATUM ORIGINALE).

Naturæ lapsæ infirmitas, V, 69, 1. Propter fragilitatem infanti a parentibus neglecto comparatur, *Psalm.* I, 154, 2. Naturæ viribus ad Dei cognitionem pertingere possumus, XVIII, 49, 2. Non tamen leges supernaturales implere, 62, 2. Nec Deum videre, vel beari, 115, 1. Nec ullum motum et conatum in actum supernaturalem fidei facere, 281, 1. Ejus viribus Pelagius tribuit merita, sed falso, XIX, 323, 2. Natura a gratia perfici debet, VI, 217, 2.

4° *Naturæ lex.* Naturæ legis vis et ortus, XIII, 281, 1, 2. Naturæ lex fere bis mille annis duravit, XXI, 353, 1 (*Vide* LEX).

5° *Naturæ bona.* Naturæ bona sæpe Deus in hac vita justis negat, improbis et inimicis suis confert, XIX, 474, 1, 2 (*Vide* BONA).

NATUS. Nati sunt omnes ex uno, cur, XVIII, 329, 1. Nati recens infantes abluuntur, XII, 606, 1. Et saliuntur, *ibid.* et 2 (*Vide* INFANTES, PUERI). Natus ex Deo quomodo peccare non possit, XVIII, 266, 1.

NAUCLERUS. Naucleri partes et munia, V, 27, 2. Eaque gubernatoribus rerumpublicarum accommodantur, *ibid.*

NAUFRAGUS. Naufragus quidam Deo duce salvus post viginti trium dierum jactationem ad littus appulit, X, 165, 1. Naufrago assimilantur damnati, XI, 370, 1.

NAUTA. Nautæ quid faciant in tempestate, XV, 234, 1, 2. Nautæ infideles crebro utuntur sortibus, XIV, 34, 2. Omnes in tempestate qua Jonas jactatus est, quisque Deum suum invocabat, 32, 2. Cur miserint sortes dormiente Jona, 33, 1. Quid a Jona percontati sint, 35, 1. Cur timore magno timerent, *ibid.*, 2. Eorum zelus in eo salvando, 36, 1. An ad verum Deum conversi, et vota voverunt, 37, 2.

Nautarum christianorum patroni qui sint, XVII, 438, 2. Nautæ eleemosynam negantes divinitus sunt in mercibus castigati, IX, 146, 1. Nauta quidam patronum Genuensium triremium, a quo ad laqueum rapiebatur, ad Dei tribunal citavit post semestre, quo tempore elapso, patronus morte sublatus est, XII, 143, 2 et seq.

NAVARCHUS. Navarchus dormiens in mediis fluctibus symbolum est ebrii qui rationem perdidit, VI, 210, 2 et seq.

NAVIGANS. Navigantium pericula, XII, 375, 2; 376, 1; XVIII, 431, 2 et seq. Navigantes haud procul a periculo absunt, XIV, 30, 2. Gnomæ de navigationis periculis, VIII, 559, 2. Navigantium audacia, XII, 725. 2. Navigantes habent animas in mari, XXI, 193, 2. Navigantium patroni, VIII, 557, 1.

NAVIS. 1° Navium usus quam sit antiquus, II, 603, 1, 2. Naves fabricare didicerunt homines a natatu piscis, XIV, 215, 2. Navis inventor quis, VIII, 557, 2. Naves maximæ etiam onustæ a mari feruntur, X, 413, 2. Navem accingere quid, XVII, 428, 2. Navis mare sulcans est velut avis sulcans aera, V, 28, 1. Equo comparatur, XX, 141, 1. Navis, malo, clavo, rudentibus maxime gubernatur, VI, 210, 1. Navis et naufragi mira gubernatio Dei nutu, XI, 532, 1. Christus effecit ut navis quam ascendebat, in porto Capharnai esset in momento, XVI, 391, 1, 2. Naves Æthiopicæ cur dicantur cymbalum, 310, 2. Naves Tharsis quæ sint, 129. 2. Navis Pauli cur pessumierit, non homines. XVII, 430, 1. Navem conscensuri olim Eucharistiam secum sumebant, XVI, 405, 1, 2.

2° Navis symbolum Christi est, VI, 453, 2 et seq. Navis Ecclesiam mystico sensu significat, XII, 701, 2. Navis symbolica quæ sit, *ibid*. Navis mystica hominis, VI, 211, 1; 212, 1, 2. Navis et mulieris strenuæ analogiæ. 498, 1, 2. Navi comparatur tyrannis, XI, 445, 2. Navi Manichæi solem et lunam assimilant, X, 392, 1.

NAZARÆUS. Nazaræi quinam et quales essent, II, 217, 1; XII, 411, 1. Nazaræus *separatum, consecratum, coronatum* significat, I, 411, 2 et seq., II, 217, 2. Nazaræus, id est consecratus, cur et unde dictus sit Christus, XV, 91, 1, 2. Nazaræi tales fuere Joseph et Samson, 91, 1. Joseph sextupliciter fuit Nazaræus, et cur, II, 529, 2. Non talis Christus. XV, 91, 1. Idem dictus est Nazaræus, id est floridus et germinans, 92, 1. Utraque sententia conciliatur, *ibid.*, 2. Alii erant contemplantes, alii pœnitentes, II, 217, 1. Alii erant perpetui, alii ad tempus, *ibid.* Non poterant uvas passas comedere, *ibid.* Nazaræi erant Religiosi veteris legis, vino et sicera abstinebant, et cæsariem intonsam gestabant, IV, 428, 1; VI, 210, 1; XIII, 353, 2; XIV, 172, 1, 2; XVIII, 129, 2; XIX, 438, 2. Nazaræi quia abstinentes, sapientes erant, XIII, 13, 1. Nazaræi quomodo consecrati dicantur, *Psalm.* II, 386, 2. Alebant comas, et quare, II, 217, 1. Per comam quam alebant, a vulgo separati et quasi Deo consecrati erant, XIV, 195, 1. Non poterant interesse funeri patris, II, 217, 1. Polluebantur si quis coram iis moreretur, 219, 1. Nazaræi voto se obligabant, IX, 253, 1. Nazaræatus votum fecit S. Paulus, XVII, 345, 2. Quid ipsum includeret, *ibid.* et seqq.; 381, 2. Erat id commune Judæorum votum, 345, 2. Quando et quomodo terminabatur, 381, 2. Nazaræus mortuo pollutus votum denuo incipiebat, 346, 1. In fine voti offerebant omnis generis victimas, II, 220, 1. Capilli eorum Deo cremabantur, et quare, *ibid.* Nazaræi candidi unde dicantur, XII, 411, 1. Iis assimilantur sacerdotes et levitæ, *ibid.* Vultum habebant splendidum, sed purpureo rubore inspersum, 414, 1. Dicuntur stare coram Deo, 252, 2 et seq.

NAZARÆI HÆRETICI. Nazaræi hæretici quinam essent, XVII, 403, 1. Nazaræi sectarii sacrificia rejiciebant et animatis abstinebant, XIX, 43, 2.

NAZARENUS. Nazarenus idem est quod custos vel custoditus, XV, 93, 1. Nazarenus cur dicatur Christus, XI, 255, 1, 2. Nazareni nomen Gentibus et Judæis videbatur vile et exile, ideo multi nolebant Christum ut Messiam agnoscere, XV, 92, 2.

Nazareni quomodo Christum mirarentur, et simul essent increduli, XV, 687, 2; 688, 1. In Christum acerbiores fuere, XVI, 104, 1, 2; 106, 1, 2. Et ideo derelicti, 105, 2 et seqq. Nazareni olim ad Christi fidem conversi legem Mosis quoque servabant, ideoque ab Ecclesia ejecti, Evangelium S. Matthæi depravarunt, XV, 11, 2.

NAZARETH. Nazareth civitatis descriptio et elogium, XV, 90, 2. Quantum a Jerusalem distet, XVI, 28, 2. Erat vicina Canæ Galilææ, sed locus obscurus et ignobilis, 322, 2. Nazareth putabatur patria Christi, quia in ea conceptus, et ejus mater cum Josepho ibi habitabat, etsi in ea natus non fuisset, XV, 15, 1. Cur ibi suam prædicationem Christus non inceperit, XV, 129, 2.

NEAPOLIS. Neapolis urbs erat in confinibus Thraciæ et Macedoniæ, XVII, 309, 2.

NEBO. Nebo mons, ex quo Moyses moriturus Terram sanctam vidit, IV, 504, 1. In eodem arca Testamenti deposita fuit, *ibid.*

NEBRIDIUS. Nebridii patritii elogium, XVIII, 232, 1; XX, 315, 2. In aula nutritus, aulam despexit, et ne in aula mutaretur, ea se subduxit, IX, 268, 1; XII, 279, 2.

NEBULA. 1° Nebula quid proprie sit, X, 402, 2. Est nubes sine aqua, XX, 462, 2. Ejus proprietates, IX, 622, 1. Nebulæ sunt quasi aves Dei, X, 402, 2. Nebula matutina magnam Dei potentiam et sapientiam ostendit, cur: nebulæ mirabilia, XIII, 575, 2. Nebula symbolum est tenebrarum et noctis, IX, 622, 1 (*Vide* Nubes).

2° Nebula in templo Salomonis Deum tegit et repræsentat, III, 597, 1, 2. Qualis fuerit, *ibid.*

NECESSARIUS. Necessarii vocantur amici, et amicitia necessitudo, IX, 202, 2; 203, 1.

Necessaria, Jacobi exemplo, petenda, non superflua, I, 290, 2. Necessaria quærenda, non superflua, VI, 433, 1, 2; XX, 124, 1. Iis etiam subinde caret Religiosus, VI, 434, 2.

NECESSE. Necesse est justum aliquando peccare, moraliter, non physice, XX, 136, 1, 2 (*Vide* Justus, Peccatum).

NECESSITAS. 1° Necessitas Hebræis est quidquid angustiat, XVIII, 312, 2. Necessitas instans quid a Paulo dicatur, *ibid.* Necessitas probat justum, IV, 274, 1. Necessitates Deo revelandæ, *Job*, 675, 1. In necessitate gravi constituto eleemosynam dare obligamur, X, 76, 1.

2° Necessitas duplex est, una actum antecedens, altera consequens, XVII, 95, 1. Necessitas præscientiæ tempore, altera consequens causalitate, *ibid.*, 2.

3° Necessitas peccandi in omnes homines pertransiit, XVIII, 98, 1. Necessitas gratiæ Dei, *Psalm.* I, 24, 1; 30, 1 (*Vide* Gratia).

NECROMANTIA. Necromantia quid sit, XI, 223, 1, 2.

NECTARIUS. Nectarius Patriarcha quare publicam sustulerit confessionem, XVIII, 353, 2.

NECTENABUS. Nectenabus rex Ægypti corona redimitus in medio procerum, I, 840, 1.

NEGATIO. 1° Negatio prima ad sequentes omnes sententiæ partes apud Hebræos sæpe extenditur, VI, 423, 2. Negatio adjecta affirmationi significat auxesin, XII, 383, 2.

2° Per viam negationis melius ad Dei cognitionem pervenimus, quam per viam affirmationis et comparationis, XIV, 237, 2.

3° Negans peccatum dupliciter quasi peccat, IX, 547, 1. Negatio numinis ad quid impellat hominem, VII, 204, 2.

Negationum Petri ordo, XV, 590, 2; 591, 1. Negatio Christi an sit character Antichristi futurus, XXI, 261, 1.

4° Negatio petitionis consensu sæpe utilior, *Job*, 233, 1.

NEGLECTUS, NEGLIGENTIA. 1° Neglectus Dei quantum malum, XVIII, 55, 2. Neglectum verbi sui quomodo Deus ulciscatur, XX, 86, 1, 2: *Si quis auditor est verbi, et non factor, hic comparabitur viro consideranti vultum nativitatis suæ in speculo. Consideravit enim se, et abiit, et statim oblitus est qualis fuerit.*

2° Negligentia in officio est res erubescenda, X, 358, 2. Negligentia maxima est parentum circa filios, 95, 1 (*Vide* Filius, Parentes). Negligentia in operibus ad animæ salutem spectantibus est perniciosa, XIX, 397, 2: *De quo* (Christo Pontifice) *nobis grandis sermo et ininterpretabilis ad dicendum, quoniam imbecilles facti estis ad audiendum.* Negligentiæ mater est securitas, VII, 269, 2: *Qui timet Deum, nihil negligit.* Negligentes temere præsumunt de Dei auxilio, *Job*, 596, 1. Negligentibus dormit Christus, VII, 570, 2. Negligentia in re familiari et publica quantopere noceat, V, 568, 2: *Qui mollis est et dissolutus in opere suo, frater est sua opera dissipantis.* Negligentiam omnem homo evitare nequit, XX, 136, 1 (*Vide* Otium, Piger, Pigritia).

NEGOTIATIO. Negotiatio clericis prohibita, XIX, 216, 2 (*Vide* Clericus, Ecclesiasticus, Episcopus, Sacerdos).

NEGOTIUM. 1° Negotium quibusdam est otio utilius, V, 357, 2: *Qui operatur terram suam, satiabitur panibus; qui autem sectatur otium, stultissimus est.* Negotia simul multa suscipienda non sunt, IX, 341, 1, 2: *Fili, ne in multis sint actus tui.* Negotia periculosa, vel valde laboriosa, non sunt capessenda, X, 161, 2: *In via ruinæ non eas, et non offendes in lapides: nec credas te viæ laboriosæ, ne ponas animæ tuæ scandalum.* Negotia varia simul multi exsequi possunt, 286, 2: *Sapientia scribæ in tempore vacuitatis: et qui minoratur actu, sapientiam percipiet.* Negotium sapientiæ est in otio, *ibid.*

2° Negotia sæcularia quænam dicantur, XIX, 283, 1: *Nemo militans Deo implicat se negotiis sæcularibus, ut ei placeat, cui se probavit.* Quinam ea fugere debeant, et quare, 283, 2; 494, 1.

NEHEMIAS. Nehemias quis, IV, 229, 1. An unus Nehemias, 229, 1, 2. Cur multi putarint Nehemiam Esdræ socium esse alium ab eo qui est auctor libri secundi Esdræ, 229, 2. Verius est fuisse eumdem, *ibid.* Qualis fuerit, *ibid.* Fuit pincerna Artaxerxis, *ibid.* Fuit e tribu Levi, 229, 1. Est auctor libri secundi Esdræ, 229, 2. Nehemias ter Babylonem vel Persidem adiit, ter in Jerusalem rediit, licet grandævus et senex, eamque ingenti labore et zelo reædificavit, 230, 1. Ter missus fuit in Judæam a rege Persidis, 500, 1, 2. Quando ei missus fuerit ignis de cœlo, IV, 500, 2. Cur ei præ aliis coævis suis missio illa contigerit, *ibid.* Cur Artaxerxi tam fuit carus, 232, 1. Deum orat ut regem sibi benevolum, et postulationi suæ annuentem reddat, 233, 2. Item ne pœnam impœnitentibus et in culpa persistentibus condonet, 238, 1. Nehemiæ in patiendo lenitas, et in animando constantia, 238, 2. Cur noluerit accipere annonam a civibus Jerosolymitanis quibus præerat, 241, 2. Ab Artaxerxe fuit constitutus dux Jerusalem per annos duodecim, *ibid.* Jerusalem reædificavit tam quoad muros, quam quoad domos privatas, X, 528, 2. Ejus continentia, charitas ac liberalitas in cives suos, IV, 242, 1. Non mansit duodecim annis in Jerusalem, *ibid.* Magnus et magnificus fuit dux, *ibid.*, 2. Criminantur eum quod se velit regem facere, 243, 1. Ejus magnanimitas, *ibid.*, 2. Quo pacto Deum oret ut inimicos suos castiget, *ibid.* Nehemias libere magnates oppressores populi reprehendit, XII, 735, 2. An potuerit Jaddo pontificem videre, IV, 257, 2. Vidit eum puerum, sed non pontificem, *ibid.* Darium Codomanum non vidit, 258, 1.

NEMRIM. Nemrim oppidulum ubi situm, XII, 304, 2. Ejus aquæ amaræ erant, cur, 305, 1. Aquæ illæ quomodo dulces conservarentur, *ibid.*

NEMROD. Nemrod quid significet, fuitque primus rex et tyrannus, I, 167, 1. Fuit Belus pater Nini, auctor fuit turris Babel, I, 167, 2; XIV, 121, 2. Nemrod primus orbis rex dominabatur Assyriæ, imperii sedem posuit Babylone, XIV

121, 2. Nemrod fuit magnus venator, id est tyrannus, XII, 731, 2. Nemrod cum fabris turris Babel pios persecutus est, XXI, 317, 1. Fideles secunda mundi ætate afflixit, XIX, 154, 1 et seq.

NEMUS. Nemora inter montes sita unde amœna sint, XII, 546, 1.

NEOMAGENSES. Neomagenses cives catholici deprehendentes heterodoxorum metum, hæreticos orbe expulerunt, IV, 438, 1.

NEOMENIA. Neomenia apud Judæos quid esset, XI, 112, 2 Erat Hebræis prima dies et Kalendæ, II, 354, 1, 2' IV, 415, 2; XIII, 355, 1. Et ita dicebatur ipse mensis, XIII, 624, 2. In ea tubis clangebant, II, 354, 1, 2. Neomenia non semper incipiebat eadem hora qua novilunium, *ibid.* Eam Deus in lege Moysis instituit: *primo*, ad recolendum gubernationis divinæ beneficium; *secundo*, ut Hebræi primitias tam temporis quam frugum Deo dependerent; *tertio*, ut initio mensis fausta deprecarentur, *ibid.*; *quarto*, ad legem Dei pro mense sequenti audiendam, II, 355, 1; XI, 766, 2.

NEOPHYTUS. Neophytus cur sacerdotio arceatur, XIX, 215, 2. Et quam sit turpe talem ordinari, *ibid.*

NEPHTHALI. 1° Nephthali quid significet, I, 298, 1. Nephthali urbs vocatur Thesbe, estque patria Tobiæ et Eliæ, IV, 269, 1. Nephthalim quomodo et quando Christus alleviarit, XI, 225, 2; 226, 1. Ex Nephthali urbe prognati fuere plures Christi discipuli et Apostoli, IV, 269, 1.

2° Nephthali symbolice est futurorum bonorum speculatio, I, 300, 1. De benedictione ejus, I, 407, 2; II, 532, 1. Cur vocetur servus, I, 407, 2. Quid allegorice hæc benedictio significet, 408, 1. Nephthali S. Andream apostolum repræsentat, XXI, 397, 1.

NEPHTHAR. *Nephthar* interpretatur purificatio, IV, 502, 1, 2.

NEPOTES. Nepotes probi sunt decus et corona senum et avorum, V, 513, 1, 2; 527, 1, 2. Per lucernam repræsentatur, VI, 70, 1.

NEPOTIANUS. Nepotiani clerici elogium, XVII, 36, 2.

NEPTUNUS. Neptuni etymon, X, 405, 2.

NEQUAM. Nequam vox unde formetur, IX, 191, 1; XV, 332, 1, 2. Nequam quid proprie sit. Nequam subinde est miser, IX, 497, 1; 505, 1. Aliquando capitur pro molesto, X, 78, 1. Nequam quando dicatur sæculum, XVIII, 517, 1.

NEQUITIA. Nequitia semper timida, *Job*, 343, 2. *Sonitus terroris semper in auribus illius est, et cum pax sit, semper insidias suspicatur.* Nequitia improbis supplicium est, IX, 585, 2 : *Arenam, et salem, et massam ferri facilius est ferre, quam hominem imprudentem et fatuum, et impium.*

NERE. Nere est opus mulieres decens, VI, 505, 1.

NERIO. *Nerio* verbum Sabinum quid significet, XVII, 6, 1.

NERIUM. Nerium quid sit frutex, IX, 648, 1.

NERO. 1° Nero quo anno et quomodo ad imperium pervenerit, XVII, 42, 2 et seq. Nero initio imperii mitis fuit, ejus tunc clementia, I, 739, 1; VI, 86, 2; XI, 521, 2. Ejus mitissima vox initio imperii, XVIII, 508, 2. Ejus in imperio commutatio quo portento designata, XXI, 139, 1. Ejus descriptio, XVII, 413, 1.

2° Nero quanti coronam olympicam faceret, XXI, 89, 2. Pugnas gladiatorum spectabat interposito viridi smaragdo, V, 530, 1; XXI, 388, 2. Delectabatur magia et magis, XXI, 250, 2. Statis diebus nonnisi porro utebatur, erat enim vocis canoræ avidissimus, XXI, 394, 1.

3° Totam Romam deliciis aut ambitioni suæ servire fecit, XI, 155, 2. Ejus luxus in fabricis, et illius egestas inde secuta, XII, 172, 2. Ejus cubicula unionibus erant instructa, XI, 643, 1. Ex aurea pyxide barbam Jovi Capitolino consecravit, XIV, 79, 1. Ejus omnia sibi arrogantis vox, IX, 288, 2. Consilium senatus in nulla re exquisivit, hinc a senatu damnatus, V, 324, 1; XXI, 100, 2.

3° Neronis crudelitas, XIII, 540, 2. Cur dicatur leo, XIX, 316, 1. Fuit velut leo ob iracundiam, VI, 15, 2. In animalia crudelis erat, IX, 242, 2. Matrem necans velut vipera fuit, X, 176, 2. Romæ varios senatores occidit, XVII, 7, 2.

4° Nero primam in Christianos persecutionem movit, XV, 504, 1; XIX, 316, 1; 488, 2. Ejus persecutio prima in Christianos quando excitata, XVII, 7, 2. Ejus quanta fuerit persecutio, XIII, 157, 1. Quam in Christianos acer et dirus fuerit, XX, 365, 2. Cur in Apostolos sit grassatus, XVII, 7, 2. SS. apostolos Petrum et Paulum necari jussit, XVIII, 11, 2; XXI, 141, 2. An viderit Paulum mortuum, XVIII, 12, 2.

5° Quo viso mortem sibi Nero imminere senserit, V, 158, 1, 2. Ejus somnium de gubernaculo navis sibi extorto, quid portenderet, XI, 701, 2. Ejus futurus interitus unde cognitus, XIII, 72, 1, 2. Sibi mortem conscivit, VI, 477, 2. Quam misere perierit, ejusdem fuga et mors infamis, XI, 593, 1, 2; XVII, 8, 2; 446, 1. Eum aliqui putarunt needum mortuum, et fore Antichristum, XIX, 152, 2. An futurus collega Antichristi in Occidente, 153, 1. Quam Parthis favorabile nomen ejus fuerit, *ibid.* Vere occisus est, nec venturus, *ibid.* Non est futurus Antichristus, XXI, 255, 1.

6° Ejus imperium an per equum rufum repræsentetur, XXI, 137, 2. An ejus persecutio in *Apocalypsi* repræsentata, 250, 2. Ejus typus fuit Nabuchodosor rex, XIII, 38, 2. Mysterium fuit iniquitatis, an typus Antichristi, XIX, 152, 2.

NERVA. Nerva imperator nunquam risit, IX, 572, .

NERVUS. 1° Nervi sunt instrumentum tactus, eorum fons in cerebro, XV, 610, 1, 2. Nervorum a cerebro ortorum contractio gravis dolor, XV, 221, 1.

Nervus et caro Jacob in lucta læsi quid allegorice significent, 1, 318, 2.

2° Nervus vinculi genus quid, *Job*, 313, 1. Nervus dicitur vinculum quo cervices et pedes impediuntur, XII, 158, 1, 2. Unde dicatur ad vinculum nervus, *ibid.* Id instrumentum describitur, *ibid.* Erat potius pedum quam colli, *ibid.* Erat id ingens tormentum, *ibid.*

NESCIENTIA. Nescientia Dei, qua nescire reprobos asserit, summum malum est, XV, 528, 1.

NESROCH Nesroch templum Ninives in ejus excidio solo tenus dirutum est, XIV, 181, 2.

NESTOR. Nestor eloquentia pollebat, *Job*, 298, 2.

NESTORIANISMUS. Nestorianismus confutatur, XVII, 47, 1; 242, 1.

NESTORIUS. Nestorii hæresis quid doceret, XII, 108, 2. Duas in Christo posuit personas, asseruit Christum non solum naturam hominis, sed et personam assumpsisse, et hinc negavit hominem esse Deum, ac beatam Virginem esse Deiparam, XVI, 20, 2; 308, 1; XVIII, 110, 2; XIX, 23, 2; 87, 1; 220, 2; 370, 2; XXI, 133, 1; 196, 2. Nestorius ponens duas personas in Christo fuit ut cornu Ecclesiam impetens : succisum id fuit a concilio Ephesino, XIV, 371, 2. Nestorius beatam Virginem blasphemans punitus fuit, III, 455, 2. Ejus blasphema lingua a vermibus corrosa contabuit, XIV, 539, 1; XX, 155, 1; XXI, 342, 1. Ejus dira mors, II, 165, 1.

NEUTRUM. Neutrum genus plenius masculino omnimodam universalitatem significat, XIX, 419, 2. Cur usurpetur τὸ *Cherubim* et *Seraphim* in neutro genere, XIX, 435, 1, 2.

NICANOR. Nicanor contra Judam cum copiis missus pacem cum eo init, sed monitus a rege ut Judam caperet, cæsus et capite truncatus est, IV, 447, 2. Blasphemat templum, legem et Deum, 448, 1. Quam Judæos vilipendat, 537, 1. Quo animo erga Judam Machabæum esset, 560, 1, 2. Cur suaserit Judæ ut uxorem duceret, *ibid.* Se Deo æquat, 563, 1, 2. Ejus lingua minutim concisa, 448, 1. Sui et suorum strages per Judam facta, quanta, 448, 2.

NICANOR. Nicanor diaconus fuit vir sanctus, XVII, 165, 1. Quando sit occisus, 187, 2 et seq.

NICÆAS, etc. Nicæas, Nicander, Nicanor, Nicephorus, Nicetas, Nicetius, Nicostratus, Nicomedes, Nicon, sunt martyres varii in Asia, XXI, 46, 1.

NICÆNUM. Nicænum concilium doxologiæ SS. Trinitatis hæc verba addidit : *Sicut erat*, XVIII, 199, 1.

NICEPHORUS martyr. Nicephorus martyr Antiochenus Sapricii deficientis coronam accepit, XXI, 75, 2

NICEPHORUS imperator. Nicephorus imperator iconoclasta horrende a Deo est punitus, XI, 182, 1.

NICOBULUS. Nicobulus ob parvitatem uxorem despiciens reprehenditur, XVIII, 38, 1, 2.

NICODEMUS. Nicodemus idem sonat quod *victor populi* : hinc ipse metum Pharisæorum superans, in Christum credidit : erat vir primarius inter Judæos, XVI, 337, 1, 2 et seq. Cur venerit ad Jesum nocte, *ibid.* A Christo viam ad regnum cœlorum petit, 338, 2. Spiritualia ejus mysteria non intelligebat, XVI, 342, 1. Fides ei deerat, *ibid.* Hinc Christus eum docet, 342, 2. Quomodo cum apud collegas suos tueatur, et inauditum condemnari vetet, 429, 2. Nicodemus ad sepeliendum Christi corpus unguenta attulit et illud copioso unguento perfudit, XV, 640, 1; XVI, 622, 2. Ob hoc pietatis officium semimartyr factus est, XVI, 622, 2. Catalogo Sanctorum ascriptus est, 338, 1.

NICOLAITÆ. Nicolaitæ unde dicti, quæ ipsorum hæresis, et qua occasione orta, XXI, 45, 2. Comparantur Balaamo, 52, 1. An dici possint Jezabel, 57, 2. Legem cum Evangelio miscere volebant, 59, 2. Ea hæresis sub Ludovico Pio, Caroli Magni filio, repullulavit, 45, 2.

NICOLAUS (S.) Myrensis episcopus. S. Nicolaus an in utero matris sanctificatus, XV, 58, 2. S. Nicolaus adhuc infans jejunavit, VI, 59 1. Divino judicio ordinatus est episcopus, XIX, 190, 1. Quam sancte in episcopatu vixerit, II, 283, 1. Absens nautis se invocantibus apparuit, XVII, 269, 1. Tempestatem patientibus invocatur, XIX, 378, 2. Ejus corpus suavem liquorem emittit, XI, 762, 2.

NICOLAUS (S.) Tolentinas. S. Nicolaus Tolentinas qua occasione mundum deseruerit, XX, 176, 2. Vidit stellam, quæ quotidie ipsum recto motu usque ad altare anteibat, XIII, 172, 2. Semestri ante mortem angelorum concentum audivit, II, 321, 1; VI, 289, 1; IX, 67, 1. Sub mortem miro gaudio perfusus est, XV, 532, 1. Ei morienti apparuit Christus, XVII, 186, 1. Ejus morientis ultima verba, V, 441, 2.

NICOLAUS IV Pontifex. Nicolaus IV Pontifex erga cognatos suos carnaliter affectus non erat, XII, 836, 2. Ex Franciscano creatus Pontifex aiebat se malle esse fratrum coquum, quam cardinalem, XXI, 65, 2.

NICOLAUS V Pontifex. Nicolaus V Pontifex adferenti ad se Evangelium Hebraicum S. Matthæi quinque mille ducatos promisit, XV, 50, 2.

NICOLAUS diaconus Nicolaus diaconus an auctor et causa hæresis Nicolaitarum, XVII, 165, 1. Quare factus hæreticus, XIX, 192, 2. Qualem hæresim excogitarit XXI, 45, 2. Cur Martyrologio non sit ascriptus XVII, 165, 1. Fuit proselytus, *ibid.*, 2.

NICOLAUS abbas. Nicolaus abbas pro adolescente captivo redimendo seipsum obtulit, XII, 265, 2.

NICOLAUS LYRANUS. Nicolaus Lyranus unde dictus : breve ejus elogium, XVI, 292, 1, 2. Plus æquo fabulis Judaicis consentit, *ibid.*

NICOMEDES (S.). S. Nicomedes corpus S. Feliculæ martyris sepeliendo, coronam martyrii adeptus est, IV, 273, 1.

NICOMEDIENSES. Nicomediensium Christianorum constantia in festo Natalis Domini mori malentium, quam thus Jovi adolere, II, 10, 2. Quam læte Deo se in martyrium obtulerint, XIII, 43, 1.

NICOPOLIS. Nicopolis quænam sit, et quantum distet a Jerusalem, IV, 427, 1. Nicopolis duplex erat civitas, unde dicta, XIX, 340, 1.

NIDUS. Nidus avium homines quod doceat, V, 501, 1. Nidus fidelium est Ecclesia, X, 245, 1.

NIGER, NIGREDO. 1° Nigri apud Orientales et Meridionales pulchri habentur, albi vero deformes, VII, 493, 1. Nigra et formosa cur dicatur Ecclesia, *ibid.* Nigredo oculorum signum est copiæ humoris aquei, V, 184, 2. Ea necessaria est ad colores videndos, congregandos, *ibid.* Niger color visum nimis congregat et stringit, X, 337, 1. Quibus nigra est cauda, de his gustari vetabat Pythagoras, XIII, 640, 2. Nigris clerici et multi monachi vestiuntur, XIV, 429, 1.

2° Niger color est symbolum infelicitatis, XXI, 334, 2. Nigror symbolum est rei contemptæ, XIV, 429, 1. Niger vocatur invidus, detractor, calumniator, XIII, 640, 2. Niger color tenebriones, calumniatores, improbos denotat, XXI, 143, 1.

NIHIL, NIL. *Nil novum sub sole*, quo sensu sit accipiendum, VII, 62, 1. Nihil sine Deo factum est, XIII, 605, 2. In nihilo lætatur peccator, *ibid.* Nihil agendo male discis agere, XIX, 172, 1, 2. Nihilum dicitur pro re tenui, XI, 307, 1.

NILAMON. Nilamon monachus episcopatum fugit, XIX, 209, 1, 2.

NILUS. *Nili* unde derivetur vox, XI, 311, 1. Nominis *Nili* litteræ efficiunt totidem quot sunt in anno dies, XXI, 264, 1, 2. Nilus cur dicatur Niger et Gehon, XII, 29, 2; XIV, 306, 1. An idem qui Gehon, IX, 660, 1, 2. Nili ortus ubi, IX, 660, 1, 2. Nilus quomodo dicatur mare, XI, 316, 2. Ejus rivi, XIII, 714, 1. In septem rivos se dividit, quibus per totidem ostia in mare influit, XI, 272, 1; XIII, 628, 2. Vocatur flumina ob illos septem rivos, XI, 311, 1. Nilus fluvius turbidus, III, 72, 2. Ratione cujusdam sui rivi est terminus Terræ promissæ, 73, 1. Quotannis exundans Ægyptum oblimat, impinguat et fœcundat, fertilemque reddit vice pluviæ, I, 359, 1; III, 73, 1; XI, 348, 1; XIII, 628, 1. Semen secum vehit, XI, 348, 1. Ejus incrementa, XIII, 628, 1. Totum Ægyptum everrit, *ibid.* Quando hæc inundatio fiat, I, 512, 1. Hujus exundationis causa, I, 512, 1; IX, 59, 1; 660, 2. Cur fiat in æstate, I, 512, 1. Illa inundatio a Deo provenit, XVII, 293, 1.

NILUS (S.). S. Nil[illegible] fundator monasterii Cryptæ ferratæ Romæ, IX, 307, 1. Ejus libera ad Leonem comitem vox, XXI, 368, 2. Quid de Salomonis salute censeret, X, 497, 2; XXI, 368, 2.

NINIVE. Ninive quod sonet, et [illegible] vox dicta, XIV, 28, 1. Sonat idem quod speciosa, 293, 2. Quandoque vocatur Ninus, quandoque Nina, 28, 1; 110, 1. Cur vocetur civitas Jonæ, 298, 1. In ea Assyrii monarchiæ sedem fixere, est eorum metropolis, ad Tigrim est sita, a quo condita fuit, IV, 309, 1; XIV, 28, 1; 48, 1. Condita fuit loco humido, et paludoso, 182, 1. Ejus scelera vindictam clamabant, XIV, 28, 1. An in eam a ceto Jonas ejectus: ejus distantia a mari, 44, 1. In eam a Judæa facilis est via, *ibid.* Ejus magnitudo quanta, I, 168, 2; XIV, 48, 1, 2. Ipsa iter tridui continens quid mystice repræsentet, 49, 1, 2. Quomodo collapsa et destructa sit, *ibid.* Ejus subversio a Jona fuit prædicata, fuit conditionata 51, 1, 2. Ninive ad Jonæ prædicationem pœnitens, postea ad scelera rediit 154, 1. Non est excisa ob primam in scelera recidivam, sed ob aliam posteriorem : quando ab Arbace Medo et Beloso Babylonio subacta : postea rursus efflorescens varios et potentes habuit reges, 154, 1; 172, 2. Ejus excidium prædicit ipse Tobias, IV, 310, 1, 2. Sæpius fuit vastata, *ibid.* Quando contigerit excidium ejus quod a Tobia prænuntiatum, *ibid.* Ei excidium iterum intentat Nahum, XIV, 154, 1, 2. Quando ipsum contigerit, *ibid.* Ejus excidium describitur, 161, 2 et seq. Ad ejus excidium variæ gentes confluxerunt, 164, 1. Inundatione Tigris capta et obruta est, 164, 2. Dum convivaretur, oppressa est, 167, 2. Quando id contigerit, 172, 2 et seq.; 293, 2. Quando et a quibus eversa, XII, 1, 2. An sub initium regni Manassis, XIV, 173, 1. An a Cyris et Persis, *ibid.* Vere capta et eversa est a Cyaxare Medorum rege, et Nabuchodonosore rege Babyloniorum, *ibid.* Id pluribus probatur, *ibid.* et seqq. An ante, an post excidium Hierosolymæ expugnata sit, 173, 2. Ostenditur expugnatam fuisse post excidium Jerusalem a Nabuchodonosore juniore, 174, 2. Sæpius rebellans a Medis et Chaldæis regibus capta est, *ibid.* Quamdiu a Cyaxare obsessa sit, 173, 2; 175, 2. Ejus imperium quot annis steterit, 175, 2. A Deo ipsa castigata, quia Israelites sæpe injurans irrogavit, 176, 2. Ejus opes, 182, 2. Erat velut lustrum leonum, 184, 2. Gentes sibi subditas coegit ad idola et scelera sua, et eas in mancipia vendidit, 188, 2. Ninive est imago mundi perituri et exscindendi, 196, 1.

NINIVITÆ. Ninivitæ, regem suum imitati, ventri et veneri vacabant, XIV, 24, 1. Quomodo ad prædicationem Jonæ in Deum credider[illegible]nt, XIV, 51, 2. Indixere publicum jejunium, 52, 1; 53, 2. Id quadraginta diebus servaverunt, *ibid.* Hac pœnitentia multi eorum fuere justificati, et salvati quicumque in justitia perstiterunt, 54, 1, 2. Deus iis pœnam et culpam condonavit, *ibid.* Fuere vere contriti, *ibid.* Dubitant de remissione non culpæ, sed pœnæ, dicentes : *Quis scit si*, etc., 55, 2. Quanta fuerit vis pœnitentiæ eorum, *ibid.* An statim ad Jonæ prædicationem pœnituerint, 56, 1. Ninivitæ ad prædicationem Jonæ pœnitentiam egerunt, sed mox relapsi et ad vomitum reversi a Medis et Chaldæis excisi sunt, IV, 310, 2; XIV, 24, 2; XV, 313, 1.

NINUS. Ninus per Assur in *Genesi* intelligitur, XIV, 28, 1. Ninus conditor Ninives quot annis ante Abraham vixerit, et quamdiu ejus monarchia in Ninive steterit, 175, 2.

NIOBE. Niobes ob fœcunditatem superbia XII, 714, 2. Niobe se Latonæ ob proles præferens, in lapidem mutata est ob interfectos ab Apolline filios septem et totidem filias, XIII, 407, 2.

NISAN. Nisan erat primus mensis anni sacri, XIV, 317, 1; 446, 1. Erat mensis paschalis, 317, 1. Nisan mensis partim martio, partim aprili nostro respondet, IV, 548, 2; XII, 844, 2. Nisan mensis elogia, I, 524, 2.

NISI. *Nisi* interdum capitur pro *sed*, XVIII, 532, 1. *Nisi* aliquando idem est quod *sed tantum*, XVI, 377, 2. *Nisi* est Hebræis formula juramenti execratorii, XI, 156, 1, 2; XII, 343, 1; XIX, 405, 1.

NISIBUS. Nisibi institutæ scholæ S. Scripturæ, I, 10, 1.

NITOCRIS. Nitocris hortos pensiles in Babylone construxit, ejus sepulcrum, XIV, 173, 2.

NITRUM. Nitri natura et vires describuntur, VI, 279, 2. Unde conficiatur, 280, 1. Unde dicatur, *ibid.* Est nomen hebræum, *ibid.* Non est alumen, *ibid.* Non multum a sale distat, ejus vis, unde oriatur, XII, 31, 1. Ejus usus cum aceto, VI, 280, 2. Valet ad decorem conciliandum, maculas eluendas, pustulas ac nævos tollendos, *ibid.* Est tristitiæ symbolum, XII, 31, 1.

NIX. 1° Nix cur sit frigidissima, candida, ejus generatio, VI, 512, 2. Nix fulget et candet, XV, 384, 2. Mirus ejus candor, copia, quantum aquæ progignat, X, 407, 1. Ejus causa, est mollior quam pruina, siccior quam aqua, *ibid.*, 2. Causa candoris ejus est aer et frigus, *ibid.* Albor ejus verus est, non apparens, *ibid.* Cur vocetur visio et apparentia, XIV, 476, 2. Nix hiemi congruit, non æstati, VI, 295, 1. Nix et pluvia dispensantur a Deo, *Job*, 697, 2. Nix et grando sunt arma Dei, 719, 2. Nix modica quomodo oppidum obruerit, IX, 526, 1. Nix Deo prompte obedit, X, 401, 1. Nix est similis lanæ, 401, 2; 407, 1. Nivis commoda, IX, 522, 1; X, 401, 1. Ejus densitas terram operit, ceu agmina locustarum vel avium, 406, 2. Terram fovet et fœcundam reddit, *ibid.* Nives terram diu obsidentes eam fœcundant, et dant frugum copiam, et cur, XII, 476, 2. Nix æstatis quæ sit, VI, 268, 2. A divitibus vino in æstate admiscetur, VI, 268, 2. Nivis usus ad potus delicias reprehenditur, X, 407, 2. Nix Libani de petra deficiens quid sit, XII, 150, 2.

2° Nives vocantur mystice apostoli et prædicatores, XII, 476, 2, 477, 1. Nix quid mystice denotet, X, 401, 2. Symbolum est tribulationis et tentationis, *ibid.*

NO. No primo dicta est Alexandria, XIV, 191, 1, 2.

NOADIA. Noad[illegible]a pseudoprophetissa subornata a Sanaballat contra Nehemiam, IV, 244, 1.

NOBE. Nobe urbs a quo nomen sortita sit, II, 369, 1.

NOBILITAS, NOBILIS. 1° Nobilis dicitur quasi noscibilis, VI, 513, 1 : *Nobilis in portis vir ejus, quando sederit cum senatoribus terræ.* Nobilitas omnis ignobile principium habuit, I, 349, 2; III, 310, 1. Nobilitas generis sæpe dat animi nobilitatem, XVII, 318, 2. *Hi autem erant nobiliores eorum qui sunt Thessalonicæ, qui susceperunt verbum cum omni aviditate, quotidie scrutantes Scripturas si hæc ita se haberent.* Nobilitatis effectus, VII, 352, 1.

2° Nobiles mundani sunt tumidi, VI, 439, 2 : *Generatio, cujus excelsi sunt oculi, et palpebræ ejus in altum surrectæ.* Nobilitatem generis olim jactantes vocabant se filios Jovis, XX, 644, 1. Nobiles Romani et Chaldæi toti erant in armis et equis et frenis adornandis, XIV, 179, 1. Nobiles foris splendidi, domi tenues suggillantur, V, 379, 2: *Est quasi dives, cum nihil habeat, et est quasi pauper, cum in multis divitiis sit.* Nobiles soliti olim artem mechanicam discere, XIX, 169, 2 : *Non inquieti fuimus inter vos : neque gratis panem manducavimus ab aliquo, sed in labore et fatigatione, nocte et die operantes, ne quem vestrum gravaremus.*

3° Nobiles in christianismo non est quod se ignobilibus præferant, XIV, 506, 1, 2 : *Salvabit Dominus tabernacula Juda, sicut in principio; ut non magnifice glorietur domus David, et gloria habitantium Jerusalem contra Judam.* Majora habent impedimenta virtutis exercendæ quam nobiles, *ibid.*, 2. Nobiles et sapientes pauci ad fidem vocati, XVIII, 257, 1 : *Videte enim vocationem vestram, fratres, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles.* Nobiles imitentur Salomonem orantem utroque genu flexo, III, 398, 2. Nobiles sint bene morati, V, 105, 1.

4° Nobilitas vera quæ sit, et nobilis quis dici debeat, VII, 351, 2 : *Beata terra cujus rex nobilis est, et cujus principes vescuntur in tempore suo, ad reficiendum, et non ad luxuriam,* XI, 318, 1 : *Stulti principes Taneos, sapientes consiliarii Pharaonis, dederunt consilium insipiens. Quomodo dicetis Pharaoni : Filius sapientium ego, filius regum antiquorum?* Vera nobilitas in virtute et justitia consistit, I, 136, 1 : *Hæ sunt generationes Noe : Noe vir justus atque perfectus fuit in generationibus suis, cum Deo ambulavit*; 360, 2 : *Dixit ergo ad Joseph* (Pharao) : *Quia ostendit tibi Deus omnia quæ locutus es, numquid sapientiorem et consimilem tui invenire potero? Tu eris super domum meam, et ad tui oris imperium cunctus populus obediet : uno tantum regni solio te præce-*

dam; VI, 439, 2; VII, 189, 2; IX, 319, 1, 2; 320, 2: *Semen hominum honorabitur hoc, quod timet Deum; semen autem hoc exhonorabitur, quod præterit mandata Domini*; XV, 54, 2. Nobilitas vera sita est in labore, non in desidia et otio, V, 354, 2: *Melior est pauper et sufficiens sibi, quam gloriosus et indigens pane.* Nobilitas vera est virtus et eruditio, XIII, 10, 2: *Ait rex Asphenez præposito eunuchorum, ut introduceret de filiis Israel, et de semine regio et tyrannorum, pueros in quibus nulla esset macula, decoros forma, et eruditos omni sapientia, cautos scientia, et doctos disciplina.*

NOCERE. *Noceo* olim accusandi casum regebat, XVII, 343, 2. Nocens adhuc nocere quomodo jubeatur, XXI, 411, 1.

NOCTU, *vide* NOX.

NOCTUA. 1° Noctuæ non ferunt platani foliorum contactum, IX, 642, 1. Noctuæ genus nummi Attici, XI, 663, 1.

2° Noctua est figura hæreticorum et Gentilium tenebras diligentium, II, 68, 1. Noctuis comparantur peccatores et mundani, XII, 48, 1, 2.

NOCTURNUS. Nocturnorum ecclesiasticorum origo, VI, 503, 1; XII, 379, 1; XVII, 312, 1. Nocturnæ preces et vigiliæ cur olim indictæ fuerint, XIII, 512, 1. Nocturnarum vigiliarum divisio, XVI, 178, 1.

NOD. Nod terra quæ fuerit, I, 121, 1.

NOE. Noe unde ita dictus, XII, 663, 2. Noe idem sonat quod Nahum, XIV, 155, 2. Noe idem est quod quies et consolatio, I, 130, 2. Quinque modis fuit consolator, *ibid.* Per eum sublati quadruplices labores, 131, 1. Fuit Henochi abnepos, X, 444, 1. Ejus laus et nobilitas a timore Dei, IX, 319, 1. Fuit justus et ævi sui phœnix, *ibid.* Factus est hominum reconciliator et reconciliatio, X, 444, 2. Fuit typus Christi Redemptoris, X, 444, 2; XI, 643, 1. Quomodo fuerit supposititius pro impiis sui sæculi, X, 444, 2. Ejus sanctitas, X, 445, 1; XII, 599, 2. Fuit Deo charus, XIX, 475, 1. Ejus fortitudo, spes, constantia, *ibid.* Fuit hæres justitiæ Adami, Abel et novi mundi, *ibid.*, 1, 2. Fuit præco pœnitentiæ, I, 133, 2. An fuerit perfectior Henocho, 135, 2. Hominibus diluvium est comminatus, ut resipiscerent, X, 444, 1. Fuit propheta, XI, 43, 1. Significat Ecclesiæ rectores, X, 445, 1; XI, 601, 2. Fide arcam compegit, XIX, 475, 1. Noe cur centum annis arcam fabricarit, XIII, 561, 1.

2° An exiverit de arca in januario, I, 142, 1. Ejus constantia in octo tentationibus, 145, 1. Quid egerit in arca, *ibid.*, 2. Deus cum eo pactum iniit de non amplius orbi diluvio immittendo, X, 445, 2. Post diluvium fuit continens, I, 159, 1. Non invenit vitem, sed vinum, 159, 2. Primus vites excoluit, et vinum ex uvis expressit, X, 136, 2. Ejus ebrietas venialis tantum fuit, I, 160, 1. Cur solum maledicit Chanaan, non aliis filiis Cham, 161, 2. Fuit post Mathusalem longævissimus, et cur, X, 445, 1. Tempore Abrahami vixit et Abrahamum vidit, I, 163, 1; XIX, 409, 2. Interfuit fabricæ turris Babel, I, 173, 1. Noe fuit doctor sapientiæ, an in Italia gymnasium erexerit, X, 566, 1, 2. Ejus vita et mors ex Beroso, 163, 2. Quoto anno Abrahæ mortuus, XI, 641, 2. Noe dictus fuit a Gentilibus Janus bifrons, X, 136, 2; 441, 1.

NOEMI. Noemi quinque virtutes, III, 235, 2.

NOLA. Nolæ in Campania primum majores factæ campanæ, inde et nomen acceperunt, minores quoque campanulæ dictæ Nolæ, XIII, 499, 1.

NOMADES. Nomades, qui et Arabes, unde sic dicti, IV, 152, 1.

NOMEN. I. NOMEN DEI (*Vide* DEUS, Cap. IV, NOMINA DEI). Nomen Domini est ipse Dominus, qui per nomen invocatur, et symbolice ejus virtus, gloria, potentia, et omnis perfectio, XIII, 512, 1. Nomen Dei Hebræis est ineffabile, XVIII, 325, 1. Nomen Domini cur dicatur sanctum, *Psalm.* I, 199, 1, 2: *Quia in eo lætabitur cor nostrum, et in nomine sancto ejus speravimus.* Nomen Dei quo Christus suos pascit; *primo*, est honor, fama et gloria Dei; *secundo*, potentia et auxilium Dei; *tertio*, professio et invocatio nominis; *quarto*, ipse Deus metonymice, XIV, 121, 1: *Et stabit et pascet in fortitudine Domini, in sublimitate nominis Domini Dei sui.* Nomen Domini est turris, ad quod confugiens justus exaltatur, V, 570, 1: *Turris fortissima, nomen Domini: ad ipsum currit justus, et exaltabitur.* Ipsum asylum est, *ibid.* Id est ipse Deus, *ibid.* Item omnipotentia ejus et protectio, *ibid.* Item nominatio Dei, *ibid.*, 2. Nomen Dei est nostra spes, XVIII, 683, 1: *Nomen Domini invocare* et *in nomine Domini invocare* idem, *Psalm.* I, 111, 1, 2: *Hi in curribus, et hi in equis; nos autem in nomine Domini Dei nostri invocabimus.* Nomen Dei super aliquem invocari, quid sit, XII, 122, 2: *Tu autem in nobis es, Domine, et nomen tuum invocatum est super nos, ne derelinquas nos.* In funeribus nominare et invocare nomen Domini, XIII, 602, 2: *Et dicet ei: Tace, et non recorderis nominis Domini.* Nomen Domini invocare ad salutem sufficere credunt Simoniani et moderni hæretici, XIX, 292, 2. Nomen Spiritus sancti proferre nequit Simoniacus, XVII, 200, 1. Nomen Dei quomodo blasphemetur a Judæis, XI, 617, 1: *Dominatores ejus inique agunt, dicit Dominus, et jugiter tota die nomen meum blasphematur. Propter hoc sciet populus meus nomen meum in die illa: quia ego ipse qui loquebar, ecce adsum.* Quomodo ab hæreticis et a Turcis, dum vident Christianos, et præsertim clericos, impure vivere, *ibid.* Nomen Dei temere nominari non debet, IX, 600, 1, 2: *Nominatio vero Dei non sit assidua in ore tuo, et nominibus sanctorum non admiscearis, quoniam non eris immunis ab eis.*

II. NOMEN CHRISTI. — *Vide* JESUS CHRISTUS, Cap. IV, art. II. In nomine Christi petere, quid sit, XVI, 585, 1, 2 (*Vide* ORATIO).

III. NOMEN SUMPTUM PRO APPELLATIVO NOMINE. — 1° *Quid sunt nomina, variæ nominum in Scriptura acceptiones.* Nomina sunt quasi omina rei naturam, virtutem, aut proprietatem aliquam præsentem aut futuram significantia, IV, 208, 1, 2. Nomina in Scriptura sæpe significant personam aut rem nominatam, V, 570, 1; XI, 706, 2; XII, 859, 2; XIV, 536, 1; XVIII, 661, 1; XX, 616, 2; XXI, 69, 1. Aliquando pro prole et sobole, XI, 658, 2; XXI, 69, 1. Item capitur pro debito et debitore, XXI, 69, 2. Aliquando pro jussu et auctoritate, XX, 208, 1. Pro nominibus propriis interpres Scripturæ et Septuaginta sæpe vertunt eorum significata, VIII, 145, 1. Nomina parentum apud Hebræos sæpe patronimice sumuntur pro filiis et posteris, XIII, 332, 1. Nomina patrum aliquando juvant ad Prophetæ intelligentiam, 221, 1. In nominibus propriis Prophetæ sæpe ad eorum significata alludunt, 236, 1. Per nomina gentium barbararum Judæis hostilium, designant Prophetæ gentes a Christo subigendas, XI, 69, 2. Nomina sæpe per aphæresim apud Hebræos et Belgas decurtantur, XI, 333, 1. Nomina arborum, florum, gemmarum sunt complexæ significationis et communia multis speciebus apud Hebræos, VII, 546, 1; XIII, 480, 2. Nomina dualia et pluralia apud Hebræos, quæ carent singulari, vel magis usitata sunt in duali vel plurali quam in singulari, tam singulare, quam plurale significant, V, 294, 1. Nomina propria in *Paralipomenon* libris differunt a nominibus quæ in aliis libris ponuntur, IV, 95, 1. Vertuntur etiam in significata latina, 101, 1. Nomina mensium Hebræorum, IV, 228, 1.

2° *Varii usus in nominibus attribuendis observati.* Primo. *Apud veteres.* Novi nominis impositio in Scriptura quomodo fieri intelligatur, I, 30, 1. Nomen novum solebant Hebræi imponere ab eventu: item Romani et Græci, et Germani et Belgæ, I, 30, 1, 2; XXI, 302, 2. Deus quomodo aliquem ex nomine norit, XII, 451, 2. Nomina a Deo fuere sex præclaris viris ante nativitatem imposita, I, 209, 1. Nomen filiis in Veteri Testamento dabat pater, XI, 197, 1. Nomen infanti in circumcisione dabatur, XVI, 43, 2. Maxime cognatorum et patrum illustrium, 44, 1. Nomina nonnullis indita ab eventu præsenti vel futuro, 44, 1. Nomina multa habebant tam viri quam feminæ olim, I, 30, 2. Nomina generosorum non quadrant ignavis, XVII, 251, 1. Nomina infamia usu honestantur, XI, 397, 2. Nomina sceleratorum olim vitabantur, X, 354, 1.

Secundo. *Apud Christianos.* Nomina ut ovibus, sic dantur fidelibus, XVI, 470, 1. Nomina christiana danda pueris, non Gentilium, XIII, 593, 2. Nomine Christi vocari quam gloriosum est, 645, 1, 2. Nomen in Confirmatione vel ingressu Religionis mutare fas est, et cur id fiat, 295, 1. Cur nomina ordinandorum olim publice proponerentur, XIX, 216, 1.

3° *Nomina de quibus in Scriptura aliqua quæstio.* Nomina septem primariorum angelorum, XXI, 21, 1. Ea revelata beato Amadæo, *ibid.* Nominibus inter se carent angeli, sed ea assumunt pro ratione ministerii quod obeunt, XXI, 21, 2 (*Vide* ANGELI). Nomina septem fratrum Machabæorum ex Josephi editione græca, IV, 526, 1. Nomina mutata tribus pueris, XIII, 11, 2. Nominis Job interpretatio et mysteria, *Job*, 4, 2. Christo congruunt, 5, 1. Nomen soli Petro ex Apostolis cur Dominus mutarit, XVII, 256, 1. Nomina Apostolorum quomodo in fundamentis civitatis sanctæ, XVIII, 607, 2. Nomen suum auctor sacer libro suo non præfigebat, sed ab aliis ad calcem adhibebatur, X, 548, 1, 2. Nomen suum cur S. Joannes initio epistolæ non ponat, XX, 50, 2, et seq. Nomen Antichristi quale futurum, XXI, 263, 2. Nomen Antichristi est ignotum, XIX, 161, 2. Id futurum character Antichristi, XXI, 261, 1. Nova nomina quæ res fidei clarius explicant, non damnat Apostolus velut profanas vocum novitates, XIX, 268, 2.

IV. NOMEN SUMPTUM PRO FAMA. — Nomen bonum quanti faciendum et quare, X, 354, 2; 355, 1. *Curam habe de bono nomine: hoc enim magis permanebit tibi, quam mille thesauri pretiosi et magni.* Diu id permanet, *ibid.* Nomen bonum est melius quam divitiæ, VI, 132, 1: *Melius est nomen bonum quam divitiæ multæ; super argentum et aurum gratia bona.* Ipsum procurandum, 132, 2. Nomen bonum est unguento simile, VII, 238, 2: *Melius est nomen bonum quam unguenta pretiosa, et dies mortis die nativitatis.* Nominis boni memoria est merces virtutis, *Job*, 393, 1: *Memoria illius pereat de terra, et non celebretur nomen ejus in plateis.* Nomen impiorum statim post mortem delebitur, X, 354, 1: *Luctus hominum in corpore ipsorum, nomen autem impiorum delebitur.*

Anima appetit nomen æternum, quia ipsa est immortalis, X, 439, 2: *Corpora ipsorum in pace sepulta sunt, et nomen eorum vivit in generationem et generationem.* Nomen æternum habent docti, IX, 440, 2: *In medio Ecclesiæ aperiet os ejus, et adimplebit illum spiritu sapientiæ et intellectus, et stola gloriæ vestiet illum.* Nomina virginum et confessorum olim etiam in Missæ Canone continebantur, jam sola martyrum, X, 429, 2. Nomina sanctorum olim priore in Ecclesia annuntiabantur, quorum natalitia postridie celebranda erant, *ibid.* Nomen novum beatorum quod sit, XII, 455, 2. Nomen melius quod sit, quod virginibus Deus dandum promittat, XI, 658, 1, 2: *Dabo eis in domo mea et in muris meis locum, et nomen melius a filiis et filiabus: nomen sempiternum dabo eis quod non peribit.* Nomen novum quod sit, quod Christus vincentibus promittat, XXI, 56, 2: *Vincenti dabo manna absconditum, et dabo illi calculum candidum; et in calculo nomen novum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit.* Nomen Dei et Jerusalem novæ et nomen novum quomodo

Deus super vincentes scribat, XXI, 78, 1 : *Qui vicerit; faciam illum columnam in templo Dei mei, et foras non egredietur amplius ; et scribam super eum nomen Dei mei, et nomen civitatis Dei mei novæ Jerusalem.... et nomen meum novum.*

NOMI. Nomi, id est præfecturæ, in Ægypto erant sexaginta sex, XI, 316, 2.

NONA HORA. Nona hora quando inciperet Hebræis, XVII, 232, 2. Nona hora cur orarent Judæi, XIII, 80, 1.

NONNA (S.). S. Nonna, S. Gregorii Nazianzeni mater, Gregorio marito et filiis fidei et pietatis fuit magistra, VI, 20, 1; 513, 2; XIX, 273, 1. Tota erat in domesticis procurandis et divinis, VI, 179, 1. Quam esset in templo modesta, XVII, 112, 2. Fuit strenua mulier, VI, 489, 2; 515, 1. De sola anima exornanda laboravit, 530, 1. Ejus in pauperes munificentia, VI, 507, 1; X, 120, 1.

NONNUS (S.). S. Nonnus an idem qui Hippolytus, et episcopatum Antiochenum deseruerit, XXI, 66, 1.

NONNUS abbas. Super caput Nonni abbatis stella fulgere visa, XIII, 173, 1.

NONNUS Panopolitanus. Nonnus Panopolitanus S. Joannem versibus heroicis elegantibus expressit, XVI, 291, 2.

NON ULTRA. *Non ultra, non amplius* in Scriptura, sæpe non æternitatem, sed longitudinem, id est tempus immemoriale significat, XI, 613, 1; XIII, 250, 2; 501, 9.

NORBERTUS (S.). S. Norbertus quomodo Antichristi adventum imminere existimaverit, XXI, 352, 1, 2.

NORIMBERGENSIS. Norimbergensis ager abietum ferax, XII, 725, 2. Norimbergensium matronarum prisca et mira in vestitu simplicitas, XI, 145, 2. Norimbergenses cur præceptum confessionis a Carolo V publico decreto sanciri vellent, XVII, 355, 2.

NOSSE, NOTITIA. 1° Notitia qua Deus pollet qualis, *Job*, 247, 1, 2. Non pendet a tempore uti nostra, nec est successiva, sed simultanea, *ibid.*: *Numquid sicut dies hominis dies tui, et anni tui sicut humana sunt tempora, ut quæras iniquitatem meam, et peccatum meum scruteris?* Notitia Dei, qua quem novit aut non novit, non speculativa, sed practica et affectuosa, XV, 215, 1.

2° Notitia quam habemus de Deo ex creaturis qualis, Deus nonnisi obscure ex creaturis cognosci potest, sed minime comprehendi, *Job*, 265, 2 : *Forsitan vestigia Dei comprehendes, et usque ad perfectum Omnipotentem reperies?* Est obscura, 688, 2 : *Ecce Deus magnus vincens scientiam nostram : numerus annorum ejus inæstimabilis.* Per negationes perfectior, 113, 2 : *Stetit quidam cujus non agnoscebam vultum, imago coram oculis meis, et vocem quasi auræ lenis audivi.* Notitia Dei perfecta mystice per arborem vitæ significatur, V, 343, 1. Nosse Deum beata vita est, XIII, 334, 2. Notitia sola legis non sufficit ad justificationem, XVIII, 60, 1 (*Vide* Deus).

3° Notitia suiipsius necessaria, *Job*, 150, 1. Nosse seipsum quanti referat, VI, 3, 1 (*Vide* Cognitio).

NOTA. Notæ Scripturæ occultæ et arcanæ, XI, 407, 1, 2 (*Vide* Scriptura).

NOTABILIS. Notabiles res asserit Joannes per affirmationem et simul contrarii negationem, XVI, 290, 2 (*Vide* Evangelia).

NOTIO. Notiones Dei sunt quædam sigilla rerum creandarum, IX, 64, 2.

NOTSERIM. *Notserim* dicuntur milites Nabuchodonosoris per crasin, XII, 47, 2.

NOVACULA. Novacula cur dicantur Assyrii, XI, 207, 2. Novacula acuta quam vidit Isaias, quid denotaret, XIII, 609, 2. Novacula Ezechielis quid denotet, XII, 540, 1, 2.

NOVALE. Novale est novus ager, cum is, excisis herbis noxiis, primo colitur, V, 391, 1; XIII, 422, 1. Novale tripliciter dicitur, V, 397, 1. Novalia sunt typus instructionis puerilis, VI, 143, 1.

NOVANTES. Novantibus libros Machabæorum e canone expungentibus, quid respondendum, IV, 450, 1. Novantes quam in Joannem Baptistam injurii et iniqui, XI, 492, 1, 2.

NOVATIANUS. Novatianus quare schisma ab Ecclesia fecerit, XX, 453, 2. Novatianus Antipapa perditor fuit animarum, XVII, 304, 1. Fuit tantum pastoris idolum, XIV, 498, 2.

NOVATUS. Novatus rejiciens Confirmationis sacramentum fuit a dæmone correptus, XVII, 199, 1. Novatus lapsos ad pœnitentiam non admittebat, XIX, 400, 2; 461, 2. Aiebat in Ecclesia non esse malos, 293, 2.

NOVEMBRIS. In Novembri magna cœli inconstantia est et intemperies, quam inducit Orion oriens, XIII, 581, 2.

NOVEM. Novem sorores unius partus omnes fuere sanctæ et martyres, X, 223, 2.

NOVENARIUS. Novenarius numerus imperfectus est, IX, 675, 2.

NOVERCA. Novercæ cum privigno nuptias omnes aversati sunt, XVIII, 285, 1.

NOVILUNIUM. Novilunium apud Hebræos erat prima dies mensis, I, 524, 2. Noviluniis notabilis sentitur rerum mutatio, quia luna rebus sublunaribus dominatur, XI, 571, 2 (*Vide* Luna).

NOVISSIMUS. 1° *Quo sensu vox* novissimus et novissimum *accipiatur in Scriptura*, XI, 121, 1, 2. Novissimus et novus idem est quod postremus, XX, 549, 1. Idem etiam quod pessimus, 49, 1, 2. Novissimum in Scriptura accipitur pro eo quod posterius est, et sequitur, IX, 97, 1. Novissimum dicitur tempus legis gratiæ et Messiæ, XX, 473, 1 ; XXI, 353, 2. Novissima quænam tempora intelligat Paulus, XVIII, 282, 1. Novissimi primi et primi novissimi qui sint, XV, 437, 2 et seq.; 439, 1 ; 442, 1; 445, 2. Novissimos Apostolorum quos vocet Paulus, XVIII, 28., 1.

2° *Novissima sumpta pro morte, judicio, gehenna, et cælesti gloria.* Novissima sua obliti sunt homines, XI, 570, 1 : *Et dixisti : In sempiternum ero domina ; non posuisti hæc super cor tuum, neque recordata es novissimi tui.* Novissima impiorum bona non erunt, VI, 238, 1 : *Ne contendas cum pessimis, nec æmuleris impios : quoniam non habent futurorum spem mali, et lucerna impiorum extinguetur.* Novissimorum memoria habenda in omnibus, IX, 257, 1 : *In omnibus operibus tuis memorare novissima tua, et in æternum non peccabis.* Quantum hæc afferat boni, *ibid.*, 2. Hæc est regula omnium agendorum, *ibid.* Ea cogitanda quasi vicina, *ibid.*, 2 ; 258, 2. Eorum recordatio iram deponi suadet, X, 49, 1, 2 : *Memento novissimorum, et desine inimicari : tabitudo enim et mors imminent in mandatis ejus.* Eadem concupiscentias imminuit, 112, 1 : *Cogitatus præscientiæ avertit sensum, et infirmitas gravis sobriam facit animam.* Novissimorum meditatio est optimum collyrium animæ, XXI, 86, 1, 2 : *Suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatum, ut locuples fias, et vestimentis albis induaris, et non appareat confusio nuditatis tuæ, et collyrio inunge oculos tuos, ut videas* (*Vide* Mors, Judicium, Infernus, Cœlum).

NOVITAS. 1° Novitas rei magnæ et difficilis, præsertim inopinatæ, ingens ciet in mente pathos, XV, 405, 2.

2° Novitas in doctrina est explodenda, XVIII, 518, 1, 2 : *Sed, licet nos, aut angelus de cælo evangelizet vobis, præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit.* Novitas profana est, XIX, 268, 1 : *O Timothee, depositum custodi, devitans profanas vocum novitates et oppositiones falsi nominis scientiæ.* Ea signum et nota est hæreseos, XIX, 268, 1 ; XX, 440, 2 : *Fuerunt vero et pseudoprophetæ in populo, sicut et in vobis erunt magistri mendaces, qui introducent sectas perditionis.* Novitas et nuperitas hæreticorum, XXI, 566, 1 : *Recordamini prioris sæculi, quoniam ego sum Deus, et non est ultra Deus, nec est similis mei.* Novitas vocum quæ sit, XIX, 268, 1 ; 288, 1: *Profana autem et vaniloquia de vita ; multum enim proficiunt ad impietatem* (*Vide* Doctrina, Hæresis).

3° Novitate vitæ Christo resurgenti similes efficimur, XVIII, 168, 1 : *Quomodo Christus resurrexit a mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate ambulemus.* Quænam illa novitas vitæ sit, 202, 2 : *Et nolite conformari huic sæculo, sed reformamini in novitate sensus vestri* (*Vide* Novus Homo).

NOVITIATUS, NOVITIUS. 1° Novitii Religionum sunt primitiæ Deo oblatæ, II, 20, 2. Sunt velut viridis seges, X, 337, 2. Et vineæ florentes, X, 337, 1. A novitiatu pendet tota deinceps vita in Religione, VI, 99, 2.

2° Novitii in Religionem admittendi cum delectu, XII, 189, 2 ; 190, 1. Novitii quomodo in Religione probentur, IX, 158, 1. Sunt leviter tractandi, XV, 245, 2 et seq. Novitiis in Religione nihil dicendum quo ad sæculum repetendum moveantur, XIII, 380, 1. Novitiorum in Religione quæ fiat mutatio, VI, 117, 2. Novitii Religionum quam ferventes sint, XIV, 266, 2. Ne sint initio nimis ferventes, VI, 401, 1. Eorum fervores nimii non sunt durabiles, V, 385, 2. Novitii in Religione et fide primo tentari solent gula et carnis stimulis, et his superatis ad vanam gloriam, XV, 122, 1. Novitios in Religione a tentationibus præservat Deus, XVI, 575, 2. Cogitationes suas et tentationes superiori aperiant, V, 471, 2. Novitiorum stultitia quæ sit, VII, 266, 1.

3° Novitios a Religione avertere quam sit grave scelus, I, 590, 1 ; III, 354, 2. Quomodo et a quibus in captivitatem ducantur, XII, 356, 1.

NOVUS. 1° Novum altare thymiamatis, mensam propositionis et candelabrum fecit Salomon pro templo, III, 578, 1, 2 (*Vide* Altare, Candelabrum), etc). Novi orbis conversio Hispanis et Lusitanis gloriosa est, XIV, 19, 1.

Nova et exotica delectant, XV, 338, 1. Novi cœli quomodo futuri post resurrectionem, XX, 489, 2. Novum quare sit virginum canticum XXI, 273, 2. Cur dicatur canticum seniorum novum, 130, 2 et seq.

2° Novus homo quis sit Paulo, XVIII, 640, 1: *Renovamini autem spiritu mentis vestræ, et induite novum hominem qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate veritatis.* Ejus partes et membra opposita partibus et membris veteris hominis, 642, 2 . Nova creatura in Christo quæ sit, XVIII, 454, 1, 2 : *Si qua ergo in Christo nova creatura, vetera transierunt, ecce facta sunt omnia nova.* Novus homo induendus est, veteri deposito, VII, 509, 1.

NOX. 1° Nox non est in cœlo empyreo, XXI, 181, 2 ; 403, 1. Nox quomodo in cœlo reperiatur, *Psalm.* II, 386, 1. Nox quieti deputata, *Job*, 386, 1. De nocte tamen laborandum est, VI, 503, 1. Nox est piscationi aptissima, XVI, 641, 1. Noctem Hebræi in quatuor partes dividebant, XV, 716, 1. Noctes variæ et pessimæ, VII, 605, 2. Noctes quæ festivæ sint, *Job*, 81, 1.

Nox orandi tempus maxime opportunum, *Psalm.* II, 386, 1. Nocte orandum, die laborandum esse exemplo suo docet Christus, et multi anachoretæ, XVI, 80, 2 ; 113, 1 ; 259, 2. Nox apta compunctioni, XII, 353, 2. Revelationibus accommodata, *Job*, 110, 2. Et visionibus accipiendis aptior, XIV, 361, 2.

Cur de nocte Judas ad productionem perficiendam exiverit, XVI ,533, 2. Noctibus tribus quomodo Christum in sepulcro fuisse comprobatur, XV, 312, 1, 2.

2° Nox symbolice designat mentis tenebras, XVI, 533, 2. Nox propria est impii, V, 114, 2. Nox vo

catur tempus ante Christum, XVIII, 224, 1, 2. Nox aliquando significat tempus quo abest lux gratiæ, *Psalm.* II, 278, 2. Nox aliquando mortis tempus, sicut dies tempus vitæ designat, *Psalm.* I, 121, 1; 122, 1. Nox symbolum calamitatis, *Job*, 663, 2. Nox signum mali ominis, III, 560, 1. Symbolum est refrigerii et refugii in calamitate, XI, 302, 1.

NOXA. Noxa caput sequitur, quam verum sit, liquet in Amano, IV, 379, 2. Noxa præsto est temere spondenti, X, 79, 1.

NOXIUS. Noxium sequitur sua pœna, XVIII, 455, 1, 2; XIX, 251, 1, 2. Noxii ad exemplum aliorum sunt puniendi, VI, 41, 2 (*Vide* PECCATUM, PŒNA).

NUBERE. *Nubo* proprie mulieris est, apud antiquos etiam viri, XV, 481, 1. Præstat nubere quam uri, XVIII, 304, 1, 2 : *Si non se contineant, nubant, melius est enim nubere quam uri.* Nubendum est pari, IX, 689, 1, 2 : *Mulier si primatum habeat, contraria est viro suo.* Nubere in Domino quid sit, XVIII, 322, 1 : *Quod si dormierit vir ejus, liberata est : cui vult nubat: tantum in Domino.* Nubentes olim velabantur, 355, 1; 491, 1, 2 (*Vide* CONJUGIUM MATRIMONIUM, NUPTIÆ).

NUBIS. 1° Vox *Nubis* unde dicatur, X, 402, 2. Nubes ad nutum Dei agitantur et oriuntur, *ibid.* Nubes sapientia Dei concrescunt, V, 92, 2. A Deo sunt in aere suspensæ, 235, 1. Nubium pondus quale, *Job*, 701, 2. Nubes superne candida et splendida est inferne atra et obscura, VI, 287, 1. Aquas continet quas deinde Dei jussu in terram depluat, 426, 1. Nubes sunt pluviæ vehiculum, XIII, 349, 2. Quomodo vocentur flumen aereum, XIV, 41, 2. Nubes gignunt pluviam, XVI, 24, 1. Terram fecundant, X, 402, 2. Cur nubes ab occasu imbrem in Judæa nuntient, XVI, 184, 1, 2. Secus in aliis locis, *ibid.* Nubes tonantes sunt quasi leones rugientes, XII, 92, 2.

2° Nubes et caligo in Scriptura vocantur latibulum et quasi vestimentum Dei, 290, 1; XII, 813, 1. Sunt symbolice thronus gloriæ Dei, IX, 622, 1; *Job*, 523, 2. Sunt Dei thronus et cursus, *Job*, 523, 2; 691, 2. Sunt currus Dei, domus, tentorium, *Psalm.* I, 95, 2. Nubes sunt quadriga Dei, XIV, 257, 2. Sunt currus regalis Dei triumphantis, XII, 574, 1. Nubes lucida est symbolum divinitatis, XIII, 96, 1. Nubes repræsentat gloriam Dei, et quidem proprie dicta, XII, 575, 1, 2. Nubes est velum gloriæ Dei, XV, 388, 2. Nubes magna Dei iram significat, XII, 478, 1. Nubes vocatur in Scriptura Dei lux, XIX, 265, 1. Nubes deitatis est humanitas Christi, XII, 574, 2. Nubium significatio propria est divinitatis et providentiæ Christi quasi per velum ostensio, *ibid.* Nubes levis in Isaia quid sit, XI, 315, 2. Est corpus Christi, item beata Virgo, 316, 1.

3° Per nubem Deus passim apparebat Moysi, et Raphael angelus Tobiæ, IV, 290, 1. In nube cur Deus apparere soleat, XII, 574, 1. In nube cur soleat Deus præsentiam suam exhibere, et simul eodem se occultare, *ibid.*

Quid sit nubes sub qua patres fuerunt, XVIII, 338, 2. Nubes lucida in monte Thabor quos et cur obumbraret, XV, 388, 1. Undenam et cur illa facta sit, 388, 2. Cur fuerit lucida, 389, 1. Nubes quæ et qualis susceperit Christum in cœlos ascendentem, XVII, 60, 1. Nubi insidebit Christus et sancti ad judicium venientes, XIX, 134, 2. Cur in nubibus venturus sit Christus ad judicium, XV, 515, 2.

4° Nubes sunt symbolum promptæ obedientiæ, *Job*, 701, 1. Symbolum protectionis, 687, 2; 691, 2; 692, 1. Nubes symbolice sunt angeli, XII, 574, 2. Nubibus comparantur fideles, XI, 704, 2. Item prædicatores, XI, 704, 2; 705, 1; XII, 574, 1; *Job*, 692, 1. Iis assimilantur apostoli et viri apostolici, XIV, 477, 1. Nubes mystice sunt viri sancti, VII, 367, 1.

Nubes et venti symbolum sunt multa spondentis et nihil dantis, VI, 270, 1. Item arrogantiæ et mutabilitatis, 270, 2. Sunt symbolum celsitudinis et ambitionis, X, 404, 1. Item vanitatis, *Job*, 189, 1; 592, 1. *Nubes post pluviam* in *Ecclesiaste* quid repræsentent, VII, 384, 2. *Nubes sine aqua* sunt hæretici, XX, 674, 1 et seqq.

NUDARE, NUDITAS, NUDUS. *Nudare* in Scriptura subinde *tondere* significat, XIV, 261, 2. Nudari, feminis ignominiosissimum, XII, 116, 2. Nuditas pedum ad quid hominibus utilis sit, VII, 190, 1, 2. Nudi mundum ingressi, nudi eodem exibimus, XIX, 157, 1.

Nuditas Israelis quæ vocetur, 306, XIII, 1. Nuditas triduana Isaiæ symbolum fuit triennii spoliationis Ægypti et Æthiopiæ, XI, 324, 1, 2. Nuditatis triumphus qualis, *Job*, 41, 1; 45, 1, 2.

NUDIPEDES. Nudipedes incesserunt veteres, XVIII, 264, 1. Nudipedes erant, qui aliorum ossa legebant, XIII, 602, 1. Nudipedes sacrificabant Judæi, I, 454, 1. Nudipedes signum sunt captivitatis, XVIII, 680, 1. Nudipedum Religiosorum laus, III, 244, 2.

NUDIUS QUARTUS. *Nudius quartus* vox unde dicatur, XVII, 239, 2.

NUGACITAS, NUGÆ. Nugæ vox ab hebræo *nuge* derivata est, idemque significat, XIV, 309, 1, 2. Nugæ vocantur homines et res nugaces et nihil, XIV, 309, 1. Nugacitas hominum quanta sit, 309, 2. Nugæ vocantur nugaces, XIII, 260, 2. Nugacitas meretricum, VI, 201, 2 (*Vide* MERETRIX). Nugæ quantopere fideli vitandæ sint, XIV, 310, 2. Nugis non oportet aures intendere, XX, 72, 2.

NUMA. Numa Pompilius populum Romanum ferum religionis institutione et utilibus legibus domuit, XIII, 413, 1; XIV, 321, 2. Numa Egeriæ se maritum jactavit, IV, 499, 2. Numa primus idola Romam invexit, XI, 543, 1. Primus usus est chlamyde, XV, 609, 2. Numæ libri chartacei, quia cedro erant illiti sub terra, quingentis et triginta quinque annis durarunt, XII, 620, 2.

NUMANTIA. Numantia ob discordiam excisa, XIV, 303, 1.

NUMANTINI. Numantini in Hispania per quatuordecim annos obsessis Romanis reconciliari noluerunt, IV, 537, 2.

NUMEN. Numen esse colligitur ex constanti inconstantia mundi, XX, 474, 1. Numen omne negabant Epicurei, XVII, 319, 2. Numinis metus et reverentia homines a peccato avocat et ad bonum impellit, XIII, 332, 2 (*Vide* DEUS).

NUMENIUS. Numenius legatus a Simone Machabæo ad Romanos, IV, 489, 1, 2.

NUMENIUS PHILOSOPHUS. Numenius philosophus cur castigatus, XI, 81, 2.

NUMERUS. 1° Numerus rotundus et integer assignatur in Scriptura, etiamsi ei aliquid desit vel supersit, III, 172, 1; XV, 27, 1; XVII, 173, 1; 280, 2. Numerorum minutias non curant scriptores, solidos integrosque tantum numeros consignant, XII, 716, 2. Numeros certos Scriptura exacte ponit, nec in iis ludit, XXI, 349, 2. Numerus definitus in Scriptura ponitur pro indefinito XV, 27, 1. Numerus cardinalis sæpe capitur pro ordinali, XIII, 111, 2; XIV, 317, 2. Numerus septenarius sumitur pro *frequenter*, Psalm. II, 332, 2. Numerus denarius et septenarius Hebræis erat familiaris, XVIII, 187, 1. Numerus capitur pro paucitate, X, 355, 2. Numeri dies sunt iidem qui pauci et breves, *ibid.* Numerus sumitur etiam pro ordine et composita harmonia, XI, 502, 1, 2.

2° Numerus Angelorum est maximus, XIII, 93, 1, 2. Numerus omnium filiorum Israel qui cum Jesu et Zorobabele in Jerusalem redierunt, IV, 209, 2. Numerus electorum an sit certus ante præscientiam finalis perseverantiæ, XXI, 74, 1, 2. Numerus beatorum etsi ingens est tamen numerabilis, 170, 2. Numerus damnandorum et electorum an sit par, XX, 116, et seqq.

3° Numerorum mysteria in Scriptura occurrunt plurima, XI, 751, 1, 2. Numeri vigesimi quinti mysteria varia, XII, 840, 2. Numerus sexagesimus est perfectus, et quare, VIII, 8, 1. Numerus quadringenta nonaginta decem Hebræis erat celebris, XIII, 116, 1. Per numerum nominum divinabant veteres, XIV, 34, 1. Numerus hominis quis dicatur, XXI, 262, 2. Numerus hominis Antichristi quis sit, *ibid.* et seqq.

NUMERORUM LIBER. *Numerorum* liber unde dicatur, II, 191, 1. Quænam ejus libri materia, *ibid.* Quot annorum gesta contineat, *ibid.*, 2.

NUMMULARIUS. Nummularii sunt campsores et usurarii, XV, 532, 1, 2.

NUMUS. Numus dictus quasi νόμος, id est lex, V, 272, 2. Unde dictus sit moneta, *ibid.*

NUNC. *Nunc* diversimode accipitur, V, 135, 1.

NUNTIUS. Nuntius fidelis oblectat eum a quo missus est, VI, 268, 2 : *Sicut frigus nivis in die messis, ita legatus fidelis ei qui misit illum, animam ipsius requiescere facit.* Cur frigori in messe comparetur, 269, 1. Nuntium bonum non tantum aures mulcet, sed et mentem recreat, V, 476, 1; VI, 288, 1, 2 : *Aqua frigida animæ sitienti et nuntius bonus de terra longinqua.* Nuntium stultum mittens perinde facit ac si claudum, tardum, ineptum, impotentem mitteret, 300, 2 et seq. : *Claudus pedibus, et iniquitatem bibens, qui mittit verba per nuntium stultum.* Quæ mala is mittenti creet, *ibid.* Nuntius piger molestiam et noxam iis qui miserunt eum, creat, V, 306, 1 : *Sicut acetum dentibus, et fumus oculis, sic piger iis qui miserunt eum.* Comparatur aceto et fumo, *ibid.* Nuntius infidelis infideliter agens a rege sæpe plectitur, at fidelis sibi incolumitatem conciliat, 391, 1, 2 : *Nuntius impii cadet in malum; legatus autem fidelis, sanitas.* Item qui fraudes maligni annuntiat, iis detectis ipse dat pœnas, *ibid.*, 2. Nuntii habent lumbos accinctos, XVI, 174, 1.

NUPH. *Nuph* quam multa significet, IV, 502, 2.

NUPTA. Nupta nova olim viri januam lana coronabat, V, 348, 2.

NUPTIÆ. 1° Nuptiarum definitio et unde dicantur, XIV, 578, 2; XVI, 327, 1. Nuptiæ dicuntur a *nubendo*, quocirca pudicæ et verecundæ sint, I, 260, 1. Earum ritus apud Gentiles, XIV, 578, 2. Earum præses Juno, *ibid.* Nuptiarum ritus triplex erat apud Romanos, IX, 434, 2. Olim nuptias a sacrificio inchoabant, XV, 474, 1, 2. Nuptiæ a priscis noctu celebrabantur, XXI, 335, 2. Nuptiarum festa dulciariis et deliciis condiuntur ad inescandum sponsæ affectum, VIII, 91, 2. *Nuptiæ Ægypti* proverbialiter de nuptiis infaustis dicitur, XVIII, 385, 1.

2° Nuptiarum est conciliator et vindex Deus, XIV, 578, 2 : *Dominus testificatus est inter te et uxorem pubertatis tuæ, quam tu despexisti : et hæc particeps tua, et uxor fœderis tui.* Nuptias Christus sua præsentia honoravit, XVI, 328, 1. Nuptiæ in Cana quo die et anno contigerint, 326, 1, 2. Nuptias esse spernendas docuerunt olim pseudoapostoli, XVIII, 290, 1. *De quibus autem scripsistis mihi : Bonum est homini mulierem non tangere; propter fornicationem autem unusquisque suam uxorem habeat, et unaquæque suum virum habeat.* Nuptiæ sic peragantur ut Deus non offendatur, IV, 300, 2 : *Cumque omnes dixissent : Amen, accesserunt ad convivium; sed et cum timore Domini nuptiarum convivium exercebant.* Nuptiarum die ac nocte conjuges sobrietati studeant, *ibid.* Ab iis abesse debent rixa et iracundia, XIV, 578, 2. Nuptiæ secundæ licitæ sunt, XVIII, 322, 1 : *Quod si dormierit vir ejus, liberata est, cui vult nubat, tantum in Domino.* Nuptiæ secundæ olim licitæ repudianti et repudiatæ, sed non jam, XV, 167, 1 : *Ego autem dico vobis : Quia omnis qui dimiserit uxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam mœchari, et qui dimissam duxerit, adulterat.* Nuptiæ Religiosorum permanens sacrilegium sunt, vel adulterium, XVIII,

804, 1. Nuptiæ non erunt in cœlo, erunt tamen mulieres, 631, 2 et seq. (*Vide* Conjugium, Matrimonium, Nubere).

Nuptiæ Christi cum Ecclesia quæ sint, et quomodo is ab nuptiis istis dicatur reverti, XVI, 177, 1. Nuptiarum sponsi et sponsæ cœlestis quis sit finis, *Psalm.* I, 300, 2. Nuptiæ Christi cum Ecclesia inchoatæ sunt in incarnatione, in cœlo consummabuntur, XV, 474, 1.

Nuptiæ spirituales quæ, XV, 474, 1, 2. Quomodo eæ fiant, XVI, 332, 2 et seq.

3° Nuptiæ mundanæ et spirituales quomodo differant, XVIII, 492, 1 : *Æmulor enim vos Dei æmulatione. Despondi enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo.* Nuptiarum spiritualium prandium et cœna, 490, 1, 2. Nuptiæ spirituales animæ cum Deo habent aliquando defectum vini, id est gratiæ, XVI, 329, 1.

4° Nuptiæ typus et exemplar sunt ingentis gaudii, XII, 193, 2. Iis comparatur cœlestis electorum felicitas, XV, 528, 1.

NUPTIALE CONVIVIUM. Nuptiale convivium a Christo in parabola propositum est mensa evangelicæ doctrinæ, et maxime Eucharistiæ, V, 252, 2.

NUTUS. Nutu suo Deus terram et montes concutit, X, 404, 2 (Deus). Nutus oculorum sunt luxuriæ internæ nuntii, 8, 1 (*Vide* Oculi).

NUTRICIUS. Nutricius Ephraim cur se vocet Deus, XIII, 428, 2.

NUTRIX. Nutricum indolem et mores infantes sugunt, XIII, 286, 2.

NUX. 1° Nux dicitur a *nocendo*, V, 192, 2. Nuces, quæ duro cortice sunt, an pomorum nomine comprehendantur, XIII, 620, 1. E nucibus fit oleum et unguentum, V, 192, 2.

2° Nux significat virtutem perfectam, VIII, 156, 2. Ejus descriptio, et quid repræsentet, 157, 1. Nucem enucleare est conscientiam examinare, *ibid.*, 2. Nux sacra Scriptura, *ibid.* Hæc patientiæ typus, 156, 2.

NYCTICORAX. Nycticorax symbolum est mortis, XII, 153, 2. Cur sit Ægyptiis et aliis symbolum mortis, XXI, 69, 1.

NYMPHA, Nympha et domestici ejus fideles erant Colossis, XIX, 111, 2.

O

OBDUCTIO, OBDUCTUS. Obductus et obductio, idem est quod calamitas, IX, 137, 1.

OBDURARE, OBDURATIO. Obduratio quid, *Job*, 287, 2 et seq. Quid sit aliquem obdurari aut a Deo despici, 288, 1 : *Si destruxerit, nemo est qui ædificet : si incluserit hominem, nullus est qui aperiat.* Obduratio duplex, XI, 182, 1, 2 : *Excæca cor populi hujus, et aures ejus aggrava; et oculos ejus claude, ne forte videat oculis, et auribus suis audiat, et corde suo intelligat et convertatur, et sanem eum.* Obduratio peccantium describitur, V, 561, 2 : *Impius, cum in profundum venerit peccatorum, contemnit : sed sequitur eum ignominia et opprobrium.* Obdurare Deum homines impie docet Calvinus, I, 448, 1 : *Ego indurabo cor ejus* (Pharaonis) *et multiplicabo signa et ostenta mea in terra Ægypti;* XVIII, 168, 2 : *Ergo cujus vult miseretur et quem vult indurat.* Neminem Deus obdurat positive, I, 488, 1 et seqq. Variis modis Deus dicitur obdurare hominem, 499, 2 et seqq. (*Vide* Pharao). Obduratio quomodo homini, quomodo Deo tribuatur, XVIII, 25, 1; 168, 1. Obdurationis suæ causa Chananæi, non Deus, III, 68, 2. Obduratio Judæorum, XVIII, 435, 1. Obduratos quomodo Deus tractet, I, 491, 2 et seqq. Obduratos homines potest Deus emollire, XV, 103, 1 : *Potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ.* Obdurati, si velint, possunt se ad Deum convertere, XVI, 516, 1. Obduratis eleemosyna suadenda quasi ultimum remedium, sicut eam Nabuchodonosori suasit Daniel, XVIII, 477, 2. Obdurationis in peccatum quæ sint causæ futuræ in impiis sub finem mundi, XXI, 212, 2 : *Et cæteri homines qui non sunt occisi in his plagis, neque pœnitentiam egerunt de operibus manuum suarum, ut non adorarent dæmonia, et simulacra aurea et argentea........ Et non egerunt pœnitentiam ab homicidiis suis, neque a veneficiis suis, neque a fornicatione sua, neque a furtis suis* (*Vide* Cor durum, Durities cordis).

OBEDEDOM. Obededom Gethæus fuit Levita, III, 455, 2 et seq. Qua benedictione benedictus propter arcam, 456, 1.

OBEDIENS, OBEDIENTIA. 1° *Obedientiæ natura et proprietates.* Primo. *Obedientia vera in qua re sita sit*, XIV, 327, 2. Obediens verus quis sit, V, 474, 1 : *Mens justi meditatur obedientiam; os impiorum redundat malis.* Obedientia plena quæ sit, quæ non sit, XXI, 68, 2 : *Non invenio opera tua plena coram Deo meo.* Ejus perfectio in quo sita sit, IX, 114, 2 : *Filii sapientiæ, ecclesia justorum ; et natio illorum obedientia et dilectio.* Obedientiæ perfectæ schema quod sit, XII, 577, 1. Obedientia manca quæ sit, XIV, 559, 2 : *Si offeratis cæcum ad immolandum, nonne malum est ? et si offeratis claudum et languidum, nonne malum est?* Obedientiæ gradus, V, 474, 1. Obedientiæ filii qui dicantur XX, 260, 2 : *Propter quod succincti lumbos mentis vestræ, sobrii perfecte sperate in eam, quæ offertur vobis gratiam, in*

revelationem Jesu Christi ; quasi filii obedientiæ non configurati prioribus ignorantiæ vestræ desideriis. Obedientiæ descriptio, XIX, 397, 1.

Secundo. *Obedientiæ veræ septem proprietates, obedire prompte, simpliciter, hilariter, humiliter, viriliter, indifferenter, perseveranter*, I, 183, 2 et seqq.: *Dixit autem Dominus ad Abram : Egredere de terra tua, et de cognatione tua, et de domo patris tui, et veni in terram quam monstrabo tibi......... Egressus est itaque Abram sicut præceperat ei Dominus.* Obedientia quam debeat esse prompta, 218, 1 : *Tulit autem Abraham Ismael filium suum, et omnes vernaculos domus suæ, universosque quos emerat, cunctos mares ex omnibus viris domus suæ : et circumcidit carnem præputii eorum statim in ipsa die, sicut præceperat ei Dominus.* Obediendum statim Deo vocanti, XIV, 30, 2. Obediendum statim Deo ad perfectionem vocanti, X, 132, 1 : *In omnibus operibus tuis esto velox, et omnis infirmitas non occurret tibi.* Obediendum Deo statim in arduis et periculis, III, 134, 2; 140, 2: *Cor meum diligit principes Israel : qui propria voluntate obtulistis vos discrimini, benedicite Domino.* Obedientia perfecta debet esse indiscreta, I, 99, 1 : *Qui* (serpens) *dixit ad mulierem: Cur præcepit vobis Deus ut non comederetis de omni ligno paradisi?* Obedientia debet esse patiens, XX, 301, 1 : *Servi, subditi estote in omni timore dominis, non tantum bonis et modestis, sed etiam dyscolis.* Obedientis in obediendo certamina, V, 33, 2. Obedientia fulguri debet esse similis, prompta, agilis, fortis, efficax, infatigabilis, *Job*, 725, 1, 2 ; 726, 1 : *Numquid elevabis in nebula vocem tuam et impetus aquarum operiet te? Numquid mittes fulgura, et ibunt, et revertentia dicent tibi : Adsumus?* Obediendi ratio, V, 474, 1, 2.

Obedientia ex dilectione oritur, IX, 114, 1. Obedientia charitatis quæ dicatur, XX, 268, 2 et seq. : *Animas vestras castificantes in obedientia charitatis.*

Tertio. *Obedientiæ symbola et figuræ.* Obedientia est monile, VII, 515, 2 : *Pulchræ sunt genæ tuæ sicut turturis ; collum tuum sicut monilia.* Per inaurem repræsentatur, VI, 268, 1 : *Inauris aurea, et margarita fulgens, qui arguit sapientem, et aurem obedientem.* Obedientiæ symbolum et deditionis oliva est, XIII, 471, 1 : *Et erit quasi oliva gloria ejus, et odor ejus ut Libani.* Per thus repræsentatur, XV, 82, 1. Obediens fulguri comparatur, *Job*, 725, 1.

2° *Ad obedientiam sequendam motiva et incitamenta.* Primo. *Obedientiæ præstantia*, XVI, 84, 2 et seqq. : *Et descendit cum eis* (Jesus), *et venit Nazareth, et erat subditus illis.* Obedientia melior est victimis, III, 358, 1 : *Et ait Samuel : Numquid vult Dominus holocausta et victimas, et non potius ut obediatur voci Domini? Melior est enim obedientia quam victimæ, et auscultare magis quam offerre adipem arietum*, VII, 19, 2 et seq. : *Multo enim melior est obedientia quam stultorum victimæ.* Obedientia est sacrificium mysticum, IX, 114, 1. Ipsa nobilissimas hominum potentias offert in holocaustum, XVI, 84, 2 et seqq. Obedientia martyrium est, XIII, 443, 1, 2.

Obedientia et subjectio est tessera veræ fidei, XX, 297, 2 : *Subjecti igitur estote omni creaturæ propter Deum.* Tessera est sapientiæ et justitiæ, X, 114, 1. Cæteris virtutibus est præferenda, XVI, 526, 2 : *Dixit ei* (Jesu) *Simon Petrus : Domine, non tantum pedes meos, sed et manus et caput.* Vincit alias virtutes, VI, 125, 1; 126, 2 et seqq. Obedientia est vera sapientia, V, 473, 2 : *Mens justi meditatur obedientiam; os impiorum redundat malis.* Non obedire Deo stultissimum est, III, 336, 2. Dixitque Samuel ad Saül : *Stulte egisti, nec custodisti mandata Domini Dei tui, quæ præcepit tibi.* Obedientiæ commendatio, I, 677, 2 et seqq. Obedientiæ perfectæ documentum et commendatio, XI, 181, 2 : *Et audivi vocem Domini dicentis : Quem mittam? et quis ibit nobis? Et dixit : Ecce ego, mitte me.* Ejus elogium, V, 33, 1.

Secundo. *Obedientia a Deo requiritur*, Psalm. II, 146, 1, 2 : *Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra.* Eam tota Scriptura nobis inculcat, XIX, 455, 2 : *In capite libri scriptum est de me : Ut faciam, Deus, voluntatem tuam.* Obedientia mandatorum tributum est quod Deus pro collatis in suos bonis exigit. *Psalm.* II, 215, 2 : *Et dedit illis regiones gentium, et labores populorum possederunt. Ut custodiant justificationes ejus, et legem ejus requirant.* Deo obaudiunt omnia creata, X, 381, 1 : *Omnia hæc vivunt, et manent in seculum, et in omni necessitate omnia obaudiunt ei.* Ab ea obedientia nos non eximit christiana libertas, XVIII, 25, 2. Obedientiæ necessitas, V, 474, 1. Obediendum Deo magis quam hominibus, XVII, 152, 2 : *Respondens autem Petrus et Apostoli, dixerunt : Obedire oportet Deo magis quam hominibus.* Obedientiæ quanta sit vis, *ibid.* Obediendum magis Deo quam regi, XII, 842, 1.

Tertio. *Obedientiæ exempla*, I, 678, 1, 2. Etiam apud Gentiles, *ibid.* Obedientia Abraham quanti a Deo æstimatur, IV, 421, 2 : *Abraham nonne in tentatione inventus est fidelis, et reputatum est ei ad justitiam?* Obedientiæ Abrahæ merces, XVIII, 84, 2 : *Non enim per legem promissio Abrahæ, aut semini ejus, ut hæres esset mundi : sed per justitiam fidei.* Obedientiæ promptæ exemplum fuere Abraham et Isaac, XIX, 480, 1. Obedientia rara Estheris reginæ et imperatricis, IV, 370, 2 : *Quidquid enim ille* (Mardochæus) *præcipiebat, observabat Esther : et ita cuncta faciebat, ut eo tempore solita erat, quo eam parvulam nutriebat.* Obedientia Rechabitarum, XII, 252, 2. *Prævaluerunt sermones Jonadab filii Rechab, quos præcepit filiis suis ut non biberent vinum : et non bibe-*